

అమృతంజనము

312/33

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల 21-వ తేది గురువారము

No. 270

విశవనాథ సంవత్సర మాఖమాస శుద్ధ త్రయోదశి

నందిక ౨౭౦

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత
వృత్తములు పొందియున్నది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెఱుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన కఠిరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

వంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతంజనం డిపో
6, 7-తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
శీక
109, ఫ్రేరింగ్ డ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

1929

అమృతంజనము డిపో వారి

1929

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన
వేణుగోపాలు, రాధాకృష్ణ, మహాత్మాగాంధీ

ప్రతివర్ణచిత్రకటములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0, 12-కి రు 1-4-0, 100-కి రు 9-12-0.

చిన్న సైజు

రాధాకృష్ణుడు, మహాత్మాగాంధీ, బాలనుబ్రహ్మణ్యం

క్యాలెండరు 1-కి 0-1-0, 12-కి రు 0-8-0, 100-కి రు. 3-8-0.

ప్యాకింగు, పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బొంబాయి - అమృతంజనము డిపో - మదరాసు.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

“మక్స్వీసీ” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను అంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.

దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.

తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము

వెల ప్రతి 1-కి రు 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసు.

వెలువడినది! నూతనముగా!!

షేక్స్పియర్సు ఒథెల్లో అను

విషాద విజయ సేన

(నవరసభరితముగు ర్ ఆంకముల నవిన శాలకము)

గ్రంథకర్త - కిర్తి శేషులకు బ్రతి క్రి॥ వీరుభట్ల సదాశివ
రావుగారు, యీ శాటకము షేక్స్పియరు కవివ్రాసిన (ఒథె
ల్లో) శాటకమున కనువాదముగా గ్రంథకర్తగారికి గల రంగ
స్థలానుభవమునబట్టి రసవంతముగు పాత్రపోషణముతో, మృదు
మధురపద లాలిత్యములతో, ముద్దులొలుకు పద్యములతో,
మచ్చటగు శృంగారరసములతో, ప్రదర్శనయోగ్యముగను, పఠన
యోగ్యముగను రచియింపబడినది. పండితపాఠకులు తెల్ల
రీశాటక మొకసారి శ్రవణానందముగ జదివి యానందింపును.
కొలది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. త్వరపడుడు, ఆలస్య
చూచాభంగమే. వెల ప్రతి 1 కి రు 1-0-0 మాత్రమే, పోస్టు
ఖర్చులు కొనవారివే. వలయువారు:-

వీరుభట్ల భాస్కరరావుగారు,
174 జనశాసనపురం, కాకినాడ, అనివ్రాయుడు

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము

(ద్వితీయ ముద్రణము)

చరక చికిత్సాస్తానము రు. 6

అంధ్రభైషజ్యరత్నావళి రు. 2, భస్మపూరిత రు. 1
(35) వాక్యము ప్రకారము కృతము - డి॥ తిలకరావు.

మీకు ఇది తెలుసుకో

కొత్తయిల్ల వంటకలను కాళ్ళరముగ తెలుసుకుండ
లేయవలె. బుడ్డి రు. 8. ఈవెల ఆఖరు ఖర్చు. రు. 2-0-0 మా
త్రం. - భిక్షులైతొయ్యం, వాయునిదర్శి, శేటశాత్రువూర్తి.

రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము

“బహిష్కరణోద్యమమువలన సయిమునుస్థులు విచారణకు భంగము కలుగుచున్నది”

లండను టైముస్ వ్యాసము

గతజనవరి 31 తేదీన జరిగిన లండను టైముస్ ప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము ఆంగ్లేయ క్రైస్తవ నిల్లు ప్రాయముననున్నది.

భారత సామ్రాజ్యముయొక్క రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధి గురించి గౌరవనీయ అందరను గూడ భారతభావనలను తెలుపుచు సోమవారమునాడు రాజప్రతినిధిగారు గావించిన ఉపన్యాసమును శ్రద్ధతో గమనించవలెను. ఈ ఉపన్యాసమునందు భారతమునకు, భారతభావనలను సంబంధించిన భారతదేశ కీర్తిసమిష్టి లోకములు విశాఖాభావముతో విచారించబడియున్నవి. దైవికయజ్ఞమును గురించి నూతనగా చెప్పబడినది. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ మానంద ప్రస్తుతపరిస్థితులనుగూర్చి రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యేకముగా చెప్పియు అందు బ్రిటీషు భారతప్రభుత్వముల వైఖరిని వెల్లడించిరి. యూరపుఖండ వర్తికానిర్వాహకులు ఈ దైవికయజ్ఞను బోల్చి విడుచు గావించిరి ప్రకటనములను, రాజప్రతినిధిగారు గావించిన ప్రసంగమునకుడ చరువవలెను. ఇర్విన్ ప్రభుగారి ప్రసంగమునందు ముఖ్య భాగము భారతదేశ రాజకీయ, ఆర్థికసమస్యలకు సంబంధించియున్నది. ఇది, భారతదేశమునకు చాలముఖ్యమైనది. ప్రస్తుతభారతదేశము 50 ఏండ్లక్రిందటి భారతదేశమునకు విభిన్నమైనది. సంబంధములకన్నా దేశీయకాంక్షలను సంతృప్తిపరచుచు, దీనిని ఇతరదేశములకు రాకపోకలవలనను, వర్తకవ్యాపారముల వలనను దీనిని సంతృప్తిపరచుచు ముఖ్యముగానే యున్నది. ఇట్లు భూభారతమునకు భారతదేశ కార్యకాండోద్యమముగాని, కార్యకర్తలకు యజ్ఞముగాను మధ్యగల సంబంధముగాని ప్రపంచ పరిస్థితులతో సంబంధములేక యే విచారించుట కవకాశములేదు. గత సంవత్సరమున రాజకీయ, సాంఘికాంధోళనము మరల ప్రారంభించబడినది. మూడవ ఇంటర్నేషనల్ అనుపేరుగల రష్యాసోవియట్ ప్రభుత్వమునకు భారతదేశవైఖరిపైనుండి కార్యకర్తలకు ఉత్తేజముకలిగించియు, ధనసహాయమును చేసియు, కార్యకాండోద్యమము, ప్రోత్సహించిరి. అసహాయోద్యమమును ఆతివాదుల జాతీయోద్యమమును సోవియట్ రాజకీయవాదులు తిరిగి ప్రారంభించి దులపెట్టిరి.

1919 సంవత్సరపు సంస్కరణ తెలుల పనిచేసినవో విచారించుటకు నియమించబడిన బ్రిటీషుపార్లమెంటు కమిషను సోకయాభారముగా చేసికొని భారతరాజకీయ వక్షములలో ననేకములు అందోళన ప్రారంభించెను. నైపుణ్యము విచారణకు బహిష్కరణోద్యమమువలన భంగము కలుగుచున్నది. ఈ బహిష్కరణోద్యమము అభ్యుదయ ప్రభుత్వకారమునకు ధిక్కరించునట్టిదిగా మూడవ సంవత్సరమునాటికి రాజకీయవాదులలో కొలదిపండిత సంతృప్తిసాగ్రంథ్యము కొరవడుచున్నది. జాతీయయజ్ఞములతో కొందరు విదేశీయ ప్రచారమువలన నెట్టి భావప్రేరేపకతనను కార్యకాండోద్యమమును రాజకీయవాదోద్యమమునకు నెట్టిసంబంధమును లేదు. జాతీయయజ్ఞములను చైవాదేశచరిత్రవలన గుణపాతమును, నేర్పుకొనియుండలేదు. ఈరెండు అందోళనముల విషయమునను రాజప్రతినిధిగారు తమ యజ్ఞసమానందు కొంతవరకు చెప్పిరి. భారత రాజకీయవాదులకు సయిమునుస్థులను గలిగిన భావములనుగూడ పేరుగమనించిరి.

భారత రాజకీయవాదుల బహిష్కరణభావములకు అనేక కారణములు కలవు. బ్రిటీషువారి యుద్దేశములయొడల అనుమానము దీని కొకకారణ మనియు, ఇటువంటి అనుమానము కోరవలెను. ఇర్విన్ ప్రభుగారు చెప్పిరి. బహిష్కరణములను రాజకీయసమస్యలు కష్టపరిచవలసిన సమయముందు ఇట్టి అవసరము కలుగునట్లును సంతృప్తిపరచును. అట్టి కష్టత్యములను ప్రమాదమునందించును. అని రాజప్రతినిధిగారు నూచించిరి. ఇట్టి భారతజాతీయ కాంగ్రెసులో ఒకసంవత్సరము గడువునకు వలెను. భారత రాజకీయవాదుల ఆహ్వానితములు అయి ఆ సమానములెట్టి అకాంతిని పీడి లోకపోపుటకు కారణమును ఒక ఉదాహరణగా గైకొనియున్నది. భారతీయుల యభిప్రాయములను లోకమునకు, భారతదేశరాజ్యసమస్యలకు తనయిచ్చివచ్చినట్లు కలిగియున్న నుద్దేశమును పార్లమెంటు కలిగియున్నదిని సాధారణముగా నిందించు భారతీయరాజకీయ వక్షములతో కొందరి కనిష్టమునకీర్వాణమును గావించి, భారతజాతీయ కాంగ్రెసు తనకీర్వాణములను ఇంటికి తీసికొనిపోయి, పార్లమెంటునకు యోగ్యతలేని యెంచుచున్నది. అట్టికాంతి ఇర్విన్ ప్రభుగారు నుడివినట్లు పార్లమెంటు ఇతరుల నిర్ణయములను రిజెక్టు చేసి ఒకరికొకరుగా మారును. ఈవర్ధకుల నవలించినవో

అభివృద్ధికలగ నేరపని నువ్వకదాదున్నది. తెలిర్వాణము ననులలో కట్టుబడు ప్రయత్నములు గావించుటవలనను, పార్లమెంటు నిరాకరించినవో కాన్వల్యంభనమునకు గడంబులవలనను ప్రమాదముకలుగును. రాజప్రతినిధిగారు కలిగినట్లు నెట్టిప్రభుత్వమైనను అట్టికాన్వల్యంభనమును పహించాలి. రాజప్రతినిధిగారు ముందరింపు వలన కొందరు భారతరాజకీయవాదులు లోకమునకు నైపుణ్యమును నెడలగలయభిప్రాయములను మార్చుకొనవచ్చును. ఇర్విన్ ప్రభుగారు వ్యాఖ్యానించినట్లు, గౌరవమును వారిత్రవంగముయొక్క విలువను ఇనుమడించవలెను. పూర్వము రాజకీయభివృద్ధిని కలగజేయుట నోకాంతి యొకకాంతిని లోకమునకు తోడ్పడగల దో అంత వరకు బ్రిటీషువారు భారతదేశమునకు తోడ్పడినందు, బ్రిటీషువారు భారతదేశమునకు గావించిన వాగ్దానములనుసరించియు యిదివరకు ప్రసరించినందు, యిటుపైనిగూడ నలులై ప్రసరించెనందు, బ్రిటీషువారు గావించిన వాగ్దానములను వారి భంగపరుపదలచి కొన్నివో తాను యాగాదు భారతదేశమును నుండియుండరని యు రాజప్రతినిధిగారు స్పష్టముగాబలికిరి. రాజప్రతినిధిగారు మనులతోగల భారతీయవాదులకు లెంత యభ్యుదయను నీలివంతులైనను భారతరాజకీయవక్షముల కలిగియుండుట వారవ్యాధిగా తోడ్పడవలెనయ్యున్నది. అట్టివారు నివరణ సాన్నిధ్యమును అని పిలువబడుచున్నది. రెండవవక్షమువారి యభిప్రాయములనుగూడ విచారించవలెనయ్యె, విలవాదత్యము నూచించుచుండును. సయిమునుస్థులవిచారణమునందు తోడ్పడకుండుటయొకనీర్దుగకార్యమైనను రాజకీయవాదుల నది చాలచదుగనది.

అభివృద్ధిమనై సాధారణదీయన్న అసహాయోద్యమ భావములతో సయిమునుస్థులమునకు భారత కాన్వల్యంభనముతో భావములు కొంతవరకు మార్చుచుండును. విదేశసాంఘిక ప్రతినిధులను నిర్బంధించి దేశమునందు నెడలగట్టుట వుద్దేశించబడిన ప్రజావక్షాభిలు భారతకాన్వల్యంభనో సభాభ్యుదయకాన్వల్యంబోటుతో నోడివకజేయుటయే దీనికి నిదర్శనము. అట్లు యుక్తుడు తిరిగి ప్రవేశపెట్టుబడును. ఇది యిప్పుడు

దాహించుటకును చేపట్టుటకు తగినకారణములు కలవు. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతము కొన్ని సెద్దపట్టములందు మాత్రమే ప్రబోధించబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టిప్రయత్నములతో నియంతాంధికిని, కొట్టుబలకును హేతువులను, వర్తకముల వ్యాపారములకు ఆసాఖ్యముకలగజేయును ఆర్థికముగ చాల నష్టమును కలగజేయుచున్నది. ఈ విషయమున విదేశీయాంధోళన పక్షము నెడలగట్టుబడుటగాక భారత ప్రభుత్వమువారికి అనేక కార్యములను చేయవలెను. విదేశ సాంఘిక ప్రతినిధులు ఎంత యజ్ఞసంక్రమిని కలిగించుచున్నవో భారత కార్యకర్తలతో దరిద్రమునూడ అంత అజ్ఞసంక్రమిని కలిగించుచున్నవని భారత ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. బొంబాయి ఫ్యాక్టరీలలో వనిచేయు వనివాండును, వంగరాష్ట్రమున రయతులుగూడ అధికవడ్డీలకు అప్పు లిచ్చెడువారివారికి సమానముగ తోనగుచున్నది. బొంబాయిలో మిక్కిలి అసాక్షిగ్యములగు స్థలములలో వనివాండు నివసించుండుట భారతదేశమునకుగాని, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకుగాని గౌరవప్రదమునగుగదా కాదు. భారతకార్యకర్తల ప్రస్తుతస్థితిగూలనుగూర్చి పూర్వము విచారించుటకు రాయలకమిషను నియమించబడునను వార్త కార్యకర్తల యభివృద్ధిని గౌరవారంధరకును పంపకును కలిగించవలెను. ఈ కమిషనుయొక్క విచారణ చాలక్రమితో గమనించబడును. ఈ కమిషను కధ్యక్షులగు విల్లేగారిని నియమించుకొని తదితర సభ్యులనుగూడ నియమించినవో యొకమిషనుయొక్క తీర్మానములను కిఫాయతులను చాల ప్రాముఖ్యమునసించి యమూల్యముగా కరిగించబడగలవు.

ఉచితము. ఉచితము
రాజమోహన క్యాలండరు
గిరంగులచే ముద్రించబడి అందముగా నున్నది.
కోరినవారికి పంపెదము.
పి. సి. ఏ. ఆంధ్రో, ఆహార్యదనకూటం,
పేరేచేప, నెల్లూరుజిల్లా

Before the
MONSOON
arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవిత ఆంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకపద్ధతిని బలపరచు కొనుటకు మంచిసమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధులెన్నియు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయుపదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound ను నేవింపుడు. ఇందు జంతుకొవ్వలేమియు నుండవు. యంత్రసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణము వారు నేవించుటకెట్టి ఆహ్లాదములేదు. వైద్యశిఖామణులచే గత 25 వత్సరమునుండి ప్రశంశాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACENTICAL CHEMISTS
Des Moines Iowa (U.S.A.)
బహులందును, స్టోరులందును, కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరకును. 5168-2

WATERBURY'S
COMPOUND
ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటవల్ల, ఎండరోజులలోకూడ చెడకుండ నుండగలదు. మంచిగుణమును యివ్వగలదు.

90

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు: నైమను సంఘము

నైమను సంఘమునకు సోమవారమునా జరిగిన కార్పొరేషన్ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది.

మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది.

కర్తవ్యమును నిర్వహించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది.

కర్తవ్యమును నిర్వహించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది. ఈ సమావేశమున కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు మొదటిసారిగా నైమను సంఘమును కలవరించుటకు కార్యక్రమమును నిర్వహించినది.

బెజవాడ (స్వర్ణవర్ణం)

బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం.

బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం.

బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం. బెజవాడ స్వర్ణవర్ణం.

సురాజ్ మల్

శుద్ధమైన వెండిసామానులు 4353-2, 313, యస్సనేడు మద్రాసు

వాతావరణ స్థితి 1929 నం ఫిబ్రవరి నెల 21-వ తేది గురువారము

Table with 6 columns: Location, Temperature, Humidity, Wind Speed, etc. Rows include various locations like Guntur, Rajahmundry, etc.

సర్కారులు: గోపాలపురంలో రాత్రి తేలికపాటి వర్షం. దక్కన్: తగ్గిపోయినది కొంచెము తక్కువ. రాత్రి తేలికపాటి వర్షం.

కర్నాటకము: తేలికపాటి వర్షం. వ. వ. నారాయణయ్యయ్య, సహాయకావలనగా కార్పొరేషన్.

హావల్ల నబ్ కోర్టులో O. S. 64/1928. వాది: ఉప్పలూరి శక్తులయ్య. ప్రతివాదులు: రంగారెడ్డి రామయ్య వ గౌరాలు.

ఆప్తు దేశస్థి

ప్రయాణికుల రాక-పానుపాదు అభీనకు

ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీన మామిడిమానముమీద కాబూలు నుండి పెనువత్తు వచ్చినవారిలో బాచాసాహెబ్ గారిచే పెనువత్తులో కొంతగా పానుపాదు అభీనకుగా నియమించబడినవ్యక్తి గూడనందెను. పెనువత్తులోనిపుడు పానుపాదు అభీనకుగానున్న వ్యక్తి బాచాసాహెబ్ గారి అధికారమునంగీకరించనందున అతనిని పోలీసులు నిడుత్రమే బాచాసాహెబ్ గారి కొంతవ్యక్తిని నంపించెను.

పెనువత్తు ప్రేమపరేలు

పెనువత్తులో నిపుడు ఆప్తు ప్రేమపరేలుగానున్న వ్యక్తిగూడ బాచాసాహెబ్ గారి అధికారమును తిరస్కరించినందున అతనిని పోలీసులు తాళిబట్టమునందును యిమామద్దీ నూచారిగారిని బాచాసాహెబ్ గారు పెనువత్తు వంపించిరి. 18 వ తేదీన చారిగారు పెనువత్తులో ప్రేమపరేలు బాచాసాహెబ్ గారి చార్జి బిచ్చగించుకొననున్నంతలో తేలొలదిమంది పాదులు ఆకస్మికముగ నతనిని చుట్టవేసిరి. బాచాసాహెబ్ గారి యుద్ధానికి పెనువత్తులో నుండుటకు ప్రజలు సమ్మతించలేదు. ప్రజలలో నుండేకము చాల ప్రజలుగా నుండుటచే పోలీసువారిని వంకవలసి వచ్చెను. బాచాసాహెబ్ గారిని కాపాడి తీసుకొనిపోయిరి. పెనువత్తుగర సరిహద్దులకు వెలుకలనున్న కంట్రీమెంటులో దీనునానలలో చారిగారు తిరుగు నివసించుచున్నార.

జర్మను రాయబారి

19 వ తేదీన 20 మంది విమానముమీద కాబూలు నుండి పెనువత్తు వచ్చిరి. 20 వ తేదీన 20 మంది వచ్చిరి. వీరిలో 14 మంది భారతీయులు, ఒకడు తెలిషియా దేశీయుడు. 5 గురు జర్మనులు. కొంతగా కాబూలులో జర్మనరాయబారిగా నియమించబడిన బారనలియబాల్ గారు 20 వ తేదీ ఉదయమునకే పెనువత్తు చేరెను. 21 వ తేదీన విమానముమీద కాబూలు కిరీడు వెళ్ళును.

జర్మనుపండితునిరాక

సామ్రాజ్యవాదలో విరుద్ధగు పాదరక్ష కీబుస్కి గారు 20 - వ తేదీ ఉదయమున పెనువత్తు నుండి తెలుసులో తక్కువలకు వెళ్ళిరి. అటుండి దిల్లీకి వెళ్ళెదరు. వీమ్మట భారతదేశమునందలి ముఖ్యపట్టణముల నన్నిటిని చూచెదరు. వీమ్మట వరకొధనల నిమిత్తము చీకా జపానుదేశమునకు గూడ వెళ్ళెదరు.

బాచాసాహెబ్ గారు సైనికులను నిర్దవరుచుట

బాచాసాహెబ్ గారి నిడుత్రము రెండు రోజులలో కొన్ని దోమములో బాచాసాహెబ్ గారి యేకము 5000 మందిని సేనలో చేర్చిరి. వారందరూ 18, 19 తేదీలలో కాబూలుచేరిరి.

జలలాబాదు దోపిడి

“సరిహద్దులో విడిచిపెట్టెను. నివసించుచున్న పి. శ్యామలనాబు లేక ఖాను రెండేడ్లలో రెండుకోట్ల రూపాయలను గడించెను. సరిహద్దులో ఆప్తును ప్రాంతమునందున్న పి. శ్యామలనాబుగూడ నటులే ధనము గడించగోరిరి. వారిచొప్పు వారి సామ్రాట దోమకొనకుండుటకు ప్రయాణికులవలన నిదివరకు పేరు ముఖమున వున్నవారయిరి. అమానుల్లాగారిట్టి అక్రమవర్తనని రద్దుచేయుటయేగాక యీ ఖానులు సేనలో తని చేయాలనెనయిన భూమికిమును చెల్లింపవలెననియును గూడ అమానుల్లాగారి బాబాసాహెబ్ అందువలన యీ ఖానులు మొదట అమానుల్లాగారిపైని తిరుగబడిరి. అతీ అమానుదుఖానుగారి కద్ద ధనముండెనలక కాలమున యీ ఖానులు అతనిని చాల గౌరవించుచుండిరి. అతనికికడన్న ధనమంతయును వ్యయమైన వెంటనే వారు నవాబు ప్రాంతమువలనను స్వాధీనతర్యము వలనను జలలాబాదును దోమకొనకలబెట్టిరి. ఇందులకు సరిహద్దు నవాబు దురాశయ కారణమని మోసిం అవులులకు తక్కిన ప్రకటించెను.

ఆప్తును విప్లవమునకు ముఖ్యకారణమేమి?

అమానుల్లాగారి సంస్కరణ విధానము దేశములో పూర్తిగా చాళించినచో తమ అధికారము చాళికుముగా సంతరించు నవభీతిచే ముల్లాలును పేరాలును మొదలు రాజద్రోహమునకు కారకులైరి. మొదలు ఆప్తుదేశమున భూస్వామిగారు పి. శ్యామల మోహనమొనలను తెగలవారు దక్కాలోను జలలాబాదులోను ప్రభుత్వకార్యాయములకు దోమకొని తగులబెట్టిరను వార కాబూలులో తెలియగానే ఆ విప్లవము నడచివేయబడు సర్వసేనాని యదూరుసాహెబు అనుసేనాని నాయకత్వము క్రింద 4000 మంది సైనికులను తంపెను. వారు కాబూలుకు 30 మైళ్ల దూరముననున్న మెహలాబద్ కలదిగానున్న ప్రదేశమున కిలిరములను వేసిరి. ఆ ప్రదేశమున లోగినియన్న కొండపైని కిలిరమునేర్చుచు కొన్ని అటనుండియే విప్లవకారులు దూతుమాపవలెనని పరస్పర

సేనాని యదీబారు సాహెబుగారు కాబూలుచేరు. అప్పుడు గూడ ప్రాంతమునకు కలిగించుటకు అమానుల్లాగారి దిక్కుదడిక తిరస్కరించుటకు రాజీక ప్రయత్నించవలెనని తర్జమానుము చేసిరి. యదూరు సాహెబుగారికిని, విప్లవకారులకును రాజకారములు జరుగుచుండెను. ఇటులండగా నోకాబూరాత్రి వీకటి చాలున విప్లవకారులు ఆకస్మికముగా యదూరుసాహెబుగారి సేనపైబిరి. అమానుల్లాగారి సేనలో కొందరుపాకులైరి. మిగిలినవారు కలాయితులైరి. చాల ఆయాధసామగ్రిలు విప్లవకారులకు చిక్కెను. వారు యదూరు సాహెబుగారినిగూడ వట్టుకొనిరి. ఈ రీతిగా మొట్టిపారి విప్లవకారులకు విజయముకలిగెను. అమానుల్లాగారు గొప్ప అవకాశమును గోల్పోయిరి. ఆ వ్యతిరేకిని రా య బారము అవలననే వ్యవహారములు చక్కబడగలవనను ముక్కము అమానుల్లాగారికి తొలగలేదు. రాయబారములను జరుపు నిడుత్రము అతీమహమ్మదు ఖానుగారిని అమానుల్లాగారు మరల జలలాబాదుకు వంపిరి. ఆప్తును దేశమునందుండి శిష్టాచారములోనే యిట్టి అభివృద్ధి కలుగుటకు వాడిరఖానుగారి ధీకృతియును అతీ అమానుదు ఖానుగారి భుజకృతియునే ముఖ్యకారణము అనటకెట్టి సంకల్పమునలేదు. ఆప్తునుదేశమునందు అతీ అమానుదు ఖానుగారికి మిక్కిలి అధికమగు కలకుబడి యుండుట వలననే తాను సామ్రాజ్యదేశముల కేగునపుడు అతీఅమానుదు ఖానుగారిని దేశమునందుండిన సేమి ప్రమాదము కలగునో అనుభవించునో అమానుల్లాగారు అతీఅమానుదు ఖానుగారిని గూడ తీసుకొని వెళ్ళిరి. విప్లవకారులతో రాయబారములను జరుపుటకు అమానుల్లాగారు అతీ అమానుదు ఖాను గారిని జలలాబాదుకు వంపించినపుడుకడుగూడ స్వామిద్రోహ మొనరించెను. అతడు రాయబారములను జరుపుటమీద తన జలమును హెచ్చించుకొనుటకే ప్రయత్నించెను. అందుకే ప్రభుత్వకారమునందీ చాల ధనముగూడ గొనిపోయెను. జలలాబాదు కిల్లానుగూర్చి ప్రత్యేకముగా ప్రకటించబడిన అగుసర్యములను ప్రారంభవలన అచట రాయబారము అనకూలముగా జరుగుచున్నవని అమానుల్లాగారు విమోహనపోయిరి. అని యొక విశేషిని (వాసిన శేఖ లాహోతలో మోసిం అవులులకు అను తక్కినలో ప్రకటించబడెను. (ఫీ (పెను.)

డాక్టరు అహమ్మదాలీగారు తెలిపిన విషయములు

డాక్టరు అహమ్మదాలీగారు 18-వ తేదీన విమానములో పెనువత్తు వచ్చిరి. 22 యెండనుండి యెరకు ఆప్తును సైనిక వైద్య కాలాధికారిగా నుండెను.

“బాచా సాహెబ్ గారి పరస్పరసేనానియగు సయ్యదుహస్సే నుగా రింకను కాబూలుకు తిరిగిరా లేదు. అతడు సైనికులను చేర్చుటకే వెళ్ళెను. కాబూలు లో మాంసమునకును చక్కెరకును ధర చాల అధికమైనది. చక్కెర ధర రెండురెట్లు పెరిగినది; తక్కిన వస్తువుల ధరలు మెనుకటినలే యున్నవి. వాడిరానుగా రిపుడు దేశమునకు వచ్చునడల ప్రాంతముమీదయిన కలకుబడుల కొంతవలకొనెను. అతనియందు దేశీయులకుండగిని అధికమగు గౌరవముకలదు. అతడు వచ్చినచో బాచా సాహెబ్ గారుగూడ రాజ్యాధికారము నతనికి వశపరచునటకెట్టి సంకల్పమునలేదు. బాచాసాహెబ్ గారు చాలకాలము వాడిరఖానుగారికి తాతేదాదగా నుండెను. కాన బాచాసాహెబ్ గారికి గూడ వాడిరఖానుగారిపై చాల గౌరవము కలదు. వాడిరఖానుగారు వచ్చినచో అమానుల్లాగారు ప్రతేకపెట్టిన సంస్కరణములగూడ కొనసాగలపు రక్షణను నెల ముగియగానే నలుప్రక్కలనుండియు సేనలు కాబూలును ముట్టడించుననియును జలలాబాదుకు వచ్చినగతియే కాబూలుకుగూడ వట్టుగబడియును ప్రజలు చాల భయపడుచున్నార. కావున యెట్లులైన కాంతిలకుగాకయని వారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నార. వాడిరఖానుగారు వచ్చినచో తక్కువ కొంత వలకొనగలదు. వాడిరఖానుగారు కాండహాతుక వెళ్ళినని అందరు ననుచున్నారని అతడు మొదట కాబూలుకే వెళ్ళెను. ఇప్పుడు కాబూలులో బాచాసాహెబ్ గారి యుద్ధానికి అచటి గొప్ప కలుకుబడులవారి సందరిని అవమానించుచున్ననూడ అచట వాడిరఖానుగారి పురుగు లేకపోయినను భవమునందున్న నపుకలకును గూడ బాచాసాహెబ్ గారి యుద్ధానికి లేవకు అసమానకరది యుండలేదు. వాడిరఖానుగారికి గల ఆత్మధీకమగు కలకుబడి దీనివలననే విడిరము కాగలదు. వాడిరఖానుగారికి అమానుల్లాగారిని సేనానాభావము చెడిపోవుటవలననే వాడిరఖానుగారి పురుగు సామ్రాజ్యదేశమునందు నివసించుచున్నార. కాన నతడిపుడు కాండహాతు వెళ్ళునటకెట్టి ఆధారమును లేదు అని చాడగాన తెలిసిరి.

మరియొక ప్రయాణికుడు తెలిపినవిషయములు

“అమానుల్లాగారు సామ్రాజ్యదేశమునకు వెళ్ళినపుడు వాడిరఖాను గారి తో కలిసిమట్టాడి మరల వ్యవధిమునకు రావలెనని చాడూరము చెప్పిననూడ వాడిరఖానుగారింగీకరించలేదు. అతీ అమానుదు ఖానుగారి పురుగు యిస్లామాబాదులో నున్నార. తనకాక్రమణిపై అతీ అమానుదు ఖానుగారి చా

క్రమ నకీలుసాహెబుగారిని కోరెనుగాని అతడంగీకరించలేదు. అని మరియొక ప్రయాణికుడు తెలిపెను.

అగాయి అహమ్మదుఖాన్ జియూహుమాయూ

గారు తెలిపిన విషయములు

అమానుల్లా ఖానుగారు రాజ్యాధికారమును వరివరకును 75 వత్సరములనుండి నూమాయానుగాక అమానుగారికి వచ్చి ధానవ ర్తియగు నద్యోగిగానే పనిచేయుచున్న నూమాయానుగారు అమానుల్లాగారితో వైకోపాఖండము, గూడ వెళ్ళిరి. నూమాయానుగారిపుడు పెనువత్తునకువచ్చి వారిలుల చెలిసిరి:-

“అమానుల్లాగారికి వ్యవధిమునకల సభిమానము సీరుపడునము. దేశభక్తులకును దేశపాలకులకును యీ రాజు అధ్యక్షుడనటకెట్టి సంకల్పమునలేదు. నమాజు చేసినపుడెల్ల దేశక్షేమమునకును ప్రజలక్షేమమునకును శాత్రుత్వముగ దెవ ప్రార్థన చేయుచునేయుండును. అతీ పరివరముగూ కావలసినవట్టు మిక్కిలి భయంకరమగు గ్రహము. ఇదివరకు ఆప్తునుదేశము నేలిన రాజులలో నిట్టియొకడు మును నిట్టి దేశభాళి మానమును గలవా రొక్కరు ను యుండియుండలేదు. యెకముండుగూడ నందభోరు అని నూమాయాను అగాసాహెబుగారి నుడిచిరి. అగా సాహెబుగారికి అమానుల్లాగారిపై ఆత్మధీకమగు ప్రేమ యుండుటచే అమానుల్లాగారి వరమృతిని గూర్చి మాటలాడునపు చాయన పొద్దయము సంతుభిరమగుచుండెను. మాటలు గద్దవ వ్యవహార వెడలచుండెను. కనులవెంట నశ్రువు లాలుకుచుండెను. అతడు సంభావమును నిలుపుకొనలేక పోయెను. అమానుల్లాగారికి వ్యవధిమునకల వత్సరధి కమగు సభిమానముం డుటవలననే దేశపాలకును గోరి యే ఆప్తునును సహించకలకనే అన్ని సంస్కరణములను వెంట వెంటనే అతీ శిష్టాచారమున ప్రతేకపెట్టిరి. 4, 5 సంస్కరణములను మాత్రమే మొదటప్రతేకపెట్టి వారి ఫలిరమునుకొంత కాలము వరకొంచి మరల 4, 5 వ్యవధి ప్రతేకపెట్టుట ముదిదనియు అటులచేసినచో నవి సరిగా కొనసాగుననియు ఆలోచన సంభవముగాక తెలిసిరిగాని అమానుల్లాగారు వినలేదు. సంస్కరణములను రోయలలో ఆప్తును రెండేవేముల వారి కెవ్వరికిని తీసి పోరను గట్టినముక్కములవలననే అమానుల్లాగారు రలుల చేసిరి. ఆప్తును దేశీయులు సంస్కరణ ప్రయోజయ్యెను యోకాలము నందే వానినన్నిటిని అమలులో నుండుటవలన వారు విరౌఠ జెంజిరి. మరి నూకొండకు అమలులో నుండున సంస్కరణములను అమానుల్లాగారు నేడే అమలులో నుండిరి. అమానుల్లాగారు మరల రాజ్యాధికారమును సహించురుగాక యని దేశపాలకును కోరువారందరూ నిరంతరమును భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారని దురదృష్టమున నట్టి భాగ్యము దేశీయులకు లభించినచో కాలక్రమమున వారే నిజమిదిని అమానుల్లాగారి హిరిదింతనూడ బాగుగా గుండెకలగుదురు. అమానుల్లాగారిపైని గొప్పప్రభువును పారదోలుటకు ముఖ్యకారకులగు ముల్లాలు పీరాలు మున్నగువారి కందరికి వత్సాసత్తలై ప్రజలకాలక్రమమున బుద్ధిచెప్పగలవారిగురు. మరి ఇరువదేడ్లపాలు అమానుల్లాగారి పరిపాలనను కొనసాగినచో ఈ సంస్కరణములన్నియును తక్కువ కొనసాగగలవు. అమానుల్లాగారిపరిపాలనకు సేనలో కలుబాటు లేకపోవుటగూడ నోక ముఖ్యకారణమే యగునుగాని రాజుగారిచే నమ్మబడిన వారందరూగూడ వంకకులగుటయే ప్రధానకారణము అమానుల్లాగారు తెనని మిక్కిలి హెచ్చుగా నమ్ముచుండిన వారే మిక్కిలి హెచ్చుగా ద్రోహమొనరించుచుండిరి.

సామ్రాజ్యదేశములకు అమానుల్లాగారు వెళ్ళినపుడు చిట్టి ప్రమాటులకును అమానుల్లాగారికి జరిగిన సంభావనలలో నేనే శిష్టాచారము నుండుటలని సామ్రాజ్య ప్రమాటులకు అమానుల్లాగారి కట్టనధికమగు గౌరవము కలదని స్వాభావము వలననే సేన తెలువగలను. ఆప్తును దేశమునందే అవాగరక దేశము నేల రాజు యెంతటి వాగరకతను విజ్ఞానము ధీకృతి కలిగియుండినందులకు వారందరూ చాల విస్మయించుచుండిరి. తను చూచిన పకల విషయములనుగూర్చి అమానుల్లాగారు గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి ప్రశ్నించుచుండెదవారు. రాజ్యాధికారమును సహించుచుండువారిలో అధికాత్మాసాముతోను శిల్పావహతోను ప్రజలతో కలిసిమెలసి యుండువారు కనబడుట అరుదుగాన అమానుల్లాగారి కలుపుకోరుతనమును చూచి గూడ సామ్రాజ్యముల అయిన వత్సరధిగా ప్రేమించుచుండిరి. సేను తెలిషియా దేశీయుడను. మాదేశమువారు అమానుల్లాగారిని ప్రేమించుచున్నంత హెచ్చుగా మరేదేశపు రాజునుగూడ ప్రేమించియుండలేదని సేను నిరారణగా తెలువగలను. తెలిషియా దేశముపై గూడ అమానుల్లాగారికి చాల ప్రేమగలదు. “మీరు కోరినపుడెల్ల మీ దేశముకొకకు వాసర్యక్షలను వినియోగించుటకు సేను సంగద్ధుడనీ.” అని అమానుల్లాగారు రోకసారి తెలిషియా దేశమునందు ప్రకటించబడుచున్న పాటలు మాటలు అను నొక విఖ్యాత కవితా ప్రతినిధితో చెప్పిరి.

బాచాసాహెబ్ గారి ప్రభుత్వము నిపుడు కాబూలులో నున్నచో రెండేడుగూడ వామోమిండుటలేదని యెవరినడిగినను

తెలిపెదరుగాని ప్రాంతాల్లోనే నావికాదళము పెట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాము. వారును చెప్పినచో వారిసామ్రాజ్య ప్రాంతములనుండి పోవుచు, వాదాసాక్షాతము లిద్దరముల కడ బాలయముగానే ముగియదు. నేనుగూడ వికసారి నతనికడకు వెళ్ళియుంటిని. "వికసారియందరకు నాకలిగినదాన వారితో నాకలిగిపోయినాను లేదు. అప్పుడు దేశమునందు నివసించు వాడు తరిమింతురు. నుండువారినిమాత్రమే నేను కడింపెదను" అని నాతో నపుడనే భావాసాక్షాతము తెలిపిరి.

నాదిగ్రామముగారు గూడ రాజ్యాధికారమును కోరుచు స్వార్థమునందు కేవలము నిరాధారము. నాదిగ్రామముగారివంటి స్వార్థత్వమును మరలను లేదు. అతడు మాత్రమే దేశమునకు సేవ చేయుటకుమాత్రమే కోరుతున్నాడు. అదిగ్రామముగారు నన్నును నుకోరు. స్వార్థత్వముతో దేశసేవనుచేయునయమున నాదిగ్రామముగారికి సేవకలదు. సాటికావాలని నాకాతనితో వెళ్ళిన వర్తమానము నుండి కలగాధమును పరిచయము చేసిన నేను నిష్కర్షగా తెలుక గలను. నాదిగ్రామముగారు మరల స్వదేశమునకు వచ్చునెడల దేశమున కొంతని నెలకొల్పుటకును మరల అమాను లా గారికి రాజ్యాధికారమును సేవకునును మరల మాత్రమే ప్రయత్నించును.

కాబూలుతో బిటిషు రాయవారిగారును పర్యవేక్షకు ను హెచ్చునగాను అచటను వికసారియను మరలనుగా వసించుటలోను వారి సామ్రాజ్యము కాపాడుటలోను అత్యధికమగు సహాయమును చేయుచున్నాడు. ఇట్టి విషయము సమయమున నిటుల లోడ్చుదినములకు వారి సహాయమును బడసినవారెవరును వారి మేలును మరువకలదు, అని ఆనా సాహెబు హుమాయూనుగారు నడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వేబడ్డలు చర్చ

వివిధపక్షముల వైఖరి

దిల్లీ, ఫిబ్ర. 20:—రైల్వేబడ్డలు చర్చ ప్రారంభించుటకు పూర్వము ఎవరియందలి వివిధపక్షములవారు యేరికగ నడిచినవలెను విషయమునుగూర్చి అలోచించుకొనుచున్నారు. నేడు కాంగ్రెసుపక్షమువారు సమావేశమయి ఒక చిన్న ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఈ ఉపసంఘము యితర పక్షములవారి తోగూడి సంప్రకరించును. ప్రతికూలములను మాడుకొనుటకు ఆంధ్రపక్షము యెంచి యెదిగ్రుట్టును, పరిపాలనా లోకములు నూచించుటకు పెద్దపాఠములను మొత్తముపై నెదిగ్రుట్టును కాంగ్రెసు పక్షమువారు నిశ్చయించినట్లున్నది.

కొనసాగుచోదనందు విదవసభ్యుని నియమించుటకు గూర్చి ప్రభుత్వమువారికిని అధికారేతర పక్షములకును తీవ్రమగు పోటీ జరుగగలదు. రైల్వేకార్యముల సమర్థవంతమునకు నని జేయుట కి అధికపక్షుని నియమించవలెనని ప్రభుత్వమువారి వాదన. అనుకూల ప్రచారము నలుపుచున్నారు. ఈ నియమ కమనవల ధనవ్యయ మధికమగునని ప్రకాశమువారి ఆక్షేపణ. ఈ నియమకము కార్యములకు మేలేకలిగియునని పక్షములకు నమ్మకకలిగియుటకై కార్యకసంఘ నాయకు డొకడు దిల్లీ చేరి కృషి నలుపుచున్నారు.

జిమ్మగారు భార్య చనిపోవుటచే బొంబాయి వెడలిరి. బహుళ యాచర్య సమయమునకు రాకలరు.

అధిక స్థాయి సంఘము

1929-30 సం॥ ఆర్థిక ప్రాంతసంఘ సభ్యులగు యాదిగు వహారు ఎన్నుకొనబడిరి:—గయప్రసాదుసింగు, మహమ్మదు ఇస్మాయిలుఖానుగారు, హాజి ఇస్మాయిలుఖానుగారు, ఎస్. ఎస్. హాజిగారు, అబ్దుల్ కరీముగారు, డి. సి. ఛాటర్జీగారు, ఎస్. సి. ముఖర్జీగారు, ఎ. ఎస్. దత్తుగారు, బి. ఎస్. మునిగారు, డి. బి. రాయగారు, దివాను బహుల్లా, సర్ డార్సింగ్స్ గారు, కర్న. (కాఫర్), సయ్యదు ముర్తజాసాహెబుగారు. (ప్రె. ప్రె.)

హిందీషచ్ సాగర్

రూ. 104000 విలువ గల

ఉత్కృష్టమైన నిధులు

కాకి, ఫిబ్ర 16:—1908 సంవత్సరమున ప్రారంభమయిన నేటికి పూర్తియైన సంవత్సరమున జరిగినసభకు ఉత్తరహిందూ సామన్యమందిరి పెద్దలు పలువురు వచ్చిరి. ఈ మహామహాసభాధ్యక్షుల గౌరవకర హిందూ డిజిటల్ అధ్యక్షతనహించిరి. ఇది యొక ఉత్కృష్ట గ్రంథమనియ హిందీషాన సర్వస్వమని యు భారతదేశభావంతో నిత గొప్పగ్రంథ మింకొకటి లేదని యు చెలిపిరి. దీనికొకరూ. 1 లక్ష, నాలుగువేలు ఖర్చయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసువార్తలు

ఆవడి ఆరోగ్యశ్రమము:—నడు విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డు 1928-29 సం॥మునకు రూ. 50 లక్షలను బోర్డు ఒక ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి.

రాజప్రకటన:—కా. నాగేశ్వరరావు కంతులు గారు, ఎ. ఎస్. రామచంద్రన్ వి. సి. ఎస్. గారును బెజవాడకు, సి. ఎస్. ముర్తిగారు కోయిలూరుకు, కె. డి. పాల్ గారు నేలమునకు గతరాత్రి మద్రాసు నుండియేరి.

ఒకమరణము:—ముక్త్యునియందును ఎత్తుగల తమ మేడమొడిచింది ప్రమాదమునకు క్రిందపడి బాకకాల్లక అని స్థాంటు ఎల్లక్రికల్ ఇంజనీరుగారు నిన్నరాత్రి మద్రాసు జనరల్ ఆస్పత్రిలో మరణించిరి.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహక సంఘము:—ఈసంఘమువారు దా॥ కరదరాజుల నాయకుగా; రాజీనామా విషయమునుగూర్చి యోచించిరి. దా॥ కరదరాజులగారు అధినేత స్వాతంత్ర్యవాదులు. నాయకుగారికి అధినేత స్వాతంత్ర్య ప్రచారమున నల్పుటకు స్వేచ్ఛ వోషగున ప్రసంఘమువారు తీర్మానించిరి. అందుచేత కరదరాజుల నాయకుగారు తమ రాజీనామా ఉపసంహరించుకొనిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(రిజిస్ట్రేషన్ ప్రకటన)

ఉత్తయశావప్రసాద్ (తెలంగా) అంత్యవర్తిక (1980) కవనీయగ్రంథముగా నిర్ణయించబడిన 'ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర' యొక్క ఆచార్యులు లేనందున, వానికి బదులుగా వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిగారు వారిచే ప్రకటింపబడిన 'ఆంధ్ర వాఙ్మయ సంగ్రహము' పదకు పరిక్షకు కవనీయగ్రంథముగా నిర్ణయించబడినది.

మదరాసు నైమను బహిష్కారము

శ్రీలు పాల్గొనుట

18-వ తేదీ పార్లార్ సందర్శనను జరిగిన నల్ల కెండా ఉరేగింపునందు శ్రీలు శ్రీమతి యామినీపూర్ణిణిశ్రీమ్య గారు ను, మాసిలామటి వీరేశ్వరి సత్యం పాల్గొనిరి. వాతీయగీతములు బాదియ, వీరిసభలో నువ్వనిందియు శ్రీమతి లింకమ్మ గారు చాల ఉత్సాహ ముగవరిరి.

అనంతపురం జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల

కేశవస్వామిగారు ఓడిపోయిరి

గుత్తి లక్ష్మణరెడ్డిగారు అత్యధిక ఓట్లచే యెన్నుకొనబడుట

పెనుకొండ, 21:—పాపూరు రామచంద్రగారు యిట్లు తరింపార్చ నవారి:—అనంతపురం జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక నేడుదయముగ గ. జరిగెను. డి. బి. కేశవస్వామిగారు ఆయతి నేని కొండప్పగారు, గుత్తి లక్ష్మణరెడ్డిగారు పోటీకేసిరి. రెడ్డిగారు అత్యధికసంఖ్య ఓట్లచే యెన్నుకొనబడిరి. కేశవస్వామిగారు ఓడిపోయిరి.

నైమనుసంఘ బహిష్కారణనభ

ఈ నెల 24 తేదీని సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గాంధీనగరమున (హైకోర్టు బీచి) ఒక మహాసభ జరుగును. నాయకు లందఱును నైమనుసంఘ బహిష్కారణమును గూర్చియు మద్రాసు కార్పొరేషనుచర్యను ఖండించుచు నుపన్యాసముల నొనగెదరు. శ్రీమూన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. (నిన్న ప్రకటించినట్లుల 24-వ తేదీని సభ జరుగదు).

రామస్వామి మొదలిగారిచర్య ఖండనము

ఒకపేటరు నవాలు చేయుట

కీల్కాత దివిజను మునిసిపలు కాన్సిలరు ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు సయానుసంఘమునకు స్వాగతవక్త తీర్మానమునుగూర్చి చర్చించుటకు ప్రత్యేకసభను జరుపుటయు, అట్టితీర్మానమున కనుకూలముగ వోటుచేయుటయు సిన్సుట కొండలు కాన్సిలరులకు ఆగ్రహముగ ఆహ్వానముల నవతకును బయలు చూచి కీల్కాత రేలువేయి వీరిచర్యను ఖండించుచున్నారు. వీరియొద్ది కదారలలో సభక సంఖ్యాకులవీరియెడల తమ విశ్వాసమును గోల్పోయినని నేను ప్రార్థనము చెప్పగలను. నేనును ఒక వోటరును. కావున యాచివయమున కార్పొరేషనులో తన సభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఎన్నికకు నిలువబడవలెనని ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు గాని నేనునవాల చేయు చున్నాను. వారు రాజీనామా నిచ్చినచో నేను వారి సానుమనకు నిలచి పోటీ పలికెదను. రామస్వామి మొదలిగారి కేమైన ఆత్మగౌరవ మున్నచో వారు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చి వారి చర్యకు సమర్థించుకొనవలసియున్నదని నేను భావించుచున్నాను.

58 పెల్లూ పిథి } వి. సి. గురునాథ
పురకువాం } మొదలియా
మద్రాసు } తింబర్ మర్చెంటు

భారత కాననసభ

బడ్డెలు 28 వ తేదీ ప్రవేశపెట్టబడును
దిల్లీ, ఫిబ్రవరి 21:—నేటికినను భారతకాననసభలో గా॥ శ్రీరామగారు ప్రభుత్వ కార్యక్రమము నుండి ఈక్రింది ప్రకటన గావించిరి:—28 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు భారత కాననసభలో బడ్డెలు ప్రవేశపెట్టబడును. మార్చి 1, 2 తేదీలు శుభజరుగ. 4, 5 తేదీలుయందు బడ్డెలుపై చర్చ జరుగును. 7, 11, 12, 18, 19 వ తేదీలు బడ్డెలు గ్రాంటులపై వోటింగు జరుపుటకు ప్రత్యేకింపబడినది. ఆ. ప్రె.

కాట్టుపాకం రైల్వేప్రమాదము

నిందితులకు కఠినశిక్షలు

చెంగల్పట్టు, ఫిబ్రవరి 20:—కాట్టుపాకం రైల్వే ప్రమాదపు కేసునందు నేటికినను చెంగల్పట్టుజిల్లా సెషన్సు జడ్జిగారు తీర్పుచెప్పిరి. కడచిన సంవత్సరము జూలయి 21 వ తేదీ రాత్రి కాట్టుపాకంవద్ద రైల్వేలైనుల తొలగించిరను కేరము నుండరముగారిమీదను మర 7 మందిమీదనుమోపబడెను. ఈవిధమున రైలుపట్టుల తొలగించుటకై సీల్తోను బోటుమొయలు కడిపారెను.

నలువురు అసెసరులు నిందితులు సేరకును అభిప్రాయమునగిరి. సెషన్సు జడ్జిగారు ఈ అభిప్రాయముతో ఏకభావించి మొదటినిందితుడను నుండరమునకు అరస నిందితునకు యావత్తన ద్వీపాంతరవాస శిక్షయు, మిగిలిన 6 మంది నిందితులకు 10 సంవత్సరములు కఠినశిక్షయు విధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముడు అమామదాబాదు చేరుట
అమామదాబాదు, ఫిబ్ర 21:—గాంధీమహాత్ముడు శ్రీమతి కస్తూరబాయి గాంధీగారు నిన్నరాత్రి దిల్లీనుండి అమామదాబాదుకు వచ్చి చేరిరి. (ప్రె. ప్రె.)

బొంబాయి హోంమెంబరుగారు రాజీనామా ఇచ్చెదరా?

బొంబాయి అల్లరుల ఫలితము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 20:—బొంబాయి ప్రభుత్వప్రకారంమొదటి గా॥ హాల్సుగారు రాజీనామా ఇచ్చెదరను వదలిని ఇండియన్ డెయిలీ మొయలు వక్రిక ప్రకటించుచున్నది. రాజీనామాకు కారణములు తెలియజనియు, బహుళ ఇటీవల బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులకు వీరు చక్కగ అగాధ లేకుండుటయే రాజీనామాకు కారణము కావచ్చుననియు వక్రిక ప్రకటించున్నది. ఆ. ప్రె.

మాక్తనాల్లుగారు : ఇండియా

శ్రీకృష్ణ

బ్రిటీషు లేబరు పక్ష నాయకు లగు రామ్మో మాక్తనాల్లుగారు "పార్లమెంట్" పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసమును పరికించిన, వీరికి హిందూదేశముపట్ల ఎట్టి సతకుచితాభిప్రాయములు గలవో యూహించ వచ్చును. లేబరు పక్షమువారు తిరిగి అధికారమునకు వచ్చినను, హిందూదేశమునకు వారొనర్చు ఉపకార ముండ దని, మాక్తనాల్లుగారి వైఖరి తేటపరచుచు న్నది. లేబరు పక్షమువారు బలహీనులను బలవంతుల భారినందింపబడినచెదరనియు, ప్రజలకే అధికారమిచ్చెద రనియు, మాక్తనాల్లుగారు సూచించిరి గాని, వీరి చర్య లిందుకు విరుద్ధముగ నున్నవి. భారతీయ మిల్లు యజమానులు, కార్మికులను పీడించుచున్నారని మాక్తనాల్లుగారు చెలుపుచు, స్వాతంత్ర్యప్రదా నమునకు దీని నడ్డుబెట్టుచున్నారు. జాతిమతభేదము లు స్వరాజ్యమునకు ప్రతిబంధకము లని కన్పర్యే టీవులు చెప్పుచుండ, కార్మికులదుస్థితిని లేబరు పక్షమువారు ప్రతిబంధకముగ చూపుచున్నారు. ఇరుపక్షములవారును స్వరాజ్యమును నిరాకరించు టలో దిట్టలే. హిందూదేశమునందు హైందవయుజ మానులసంఖ్యకన్న, బ్రిటీషు యజమానులసంఖ్య యధికముగ నున్నది. పెట్టుబడిపద్ధతివలన గలుగు చెడుగులకు ఉభయులును కారకులే యగు చున్నారు. అందుచే భారతీయులను మాత్రమే నిందించుట పాడిగాదు.

హిందూదేశమునందు కన్న, ఇంగ్లండులో యంత్రపద్ధతి యధికవ్యాప్తి గాంచినది. కార్మిక సమస్య ఇంగ్లండులో నెక్కుడు తీవ్రముగ నున్నది. ఇట్టిప్రతిబంధకమున్నను, ఇంగ్లండు స్వాతంత్ర్య మను భవించుచుండగ, హిందూదేశము మాత్రము స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట కేల యభ్యంతరము జూపవలయునో తెలియదు. మాక్తనాల్లుగారు, ఇంపీ రియులుమతప్రతికూలసంఘమును నిం దించుచు న్నారు. ఈసంఘమువారు నలివినదోన మేమి? కాం గ్రెసుసభకు వీరు సంఘమును పంపిరట. ఇట్టిసంఘ ముతో లేబరుపక్షమువారికి సంబంధములేదట. ఈ సంఘము భారతీయజాతీయవాదులకు తోడ్పడుట, వీరి కేమాత్ర మిష్టములేదు. కాంగ్రెసుసభ గోరిన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును ఈసంఘము జలపరచినం దుకు, మాక్తనాల్లుగారు మండిపడిరి. సిలోనసంస్క రణములను, అక్కడిప్రజలు తిరస్కరించియుండ, లేబరుపక్షమువారు సమర్థించుచున్నారు. సిలోను ప్రజలపైగూడ మాక్తనాల్లుగారు ఆగ్రహముజూపుచు న్నారు. సైమనుకమిషనును బహిష్కరించినందుకు, హిందూదేశమును వీ రెటుల నిందించిరో తెలిసిన విషయమే. సైమనుసంస్కరణములను హిందూదేశ ము తిరస్కరించునెడల, మాక్తనాల్లుగారికి మరింత

కోప మేర్పడుననుటకు సందియములేదు. సైమను కమిషను సభ్యులనుండి మాక్తనాల్లుగారికి లేఖలు చేరుచున్న వని, వారు చెలిపి, హిందూదేశస్థితిని గ్రహించుటకు మాక్తనాల్లుగారు సైమను కమిషను సభ్యులవైననే ఆధారపడుటచే, వారు సత్యమును గ్రహింపజాలకపోవుట వింత గాదు. సైమను కమిషనును భారతీయులలో పే రెన్నిక గలవా రెల్లకును బహిష్కరించియుండిరి. రాజకీయపక్షములన్నియు బహిష్కరించియుండెను. అట్టితరీ, ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు మాక్తనాల్లుగారు ప్రయత్నము నలువక, కేవలము సైమ ను కమిషను సభ్యులనే నమ్ముకొనుటచే, వారి దృష్టి మరింత ప్రాప్తమయినది. లేబరుపక్షమువారి కమిషన్, అక్రమ సంబంధములను త్రొక్కుకొనద రని, మాక్తనాల్లుగారు చెలిపిరి. పాపము, వీరిది వరకు పొరబడి హిందూదేశము విషయమున కొన్ని వాగ్దానముల గావించిరి. భారతీయ జాతీయవాదులతో కలసిమెలసి యుండి, వారి యభి మానమును చూరగొనిరి. కాని, లేబరు పక్షము వారు కొంతకాలమునుండియు నిజమగు రంగులతో బయల్పడుచున్నారు. వీరిని నమ్ముటకు వీలులేదని, భారతీయులకు విడితమయ్యెను. ఇకమిద లేబరుపక్ష మువారు ఇండియా విషయమున ఎట్టి పొరబాటుల గావించరని, మాక్తనాల్లుగారు చెలుపుటచే, వీరిపై నిక భారతీయు లెవరును ఆశబెట్టుకొన జాలరు. రాజాపురాల్ల మొట్టుఎన్నికలలో, లేబరు పక్షమువారు విజయము గాంచుచో, మాక్తనాల్లుగారే ప్రధాన మంత్రి లగుదురని, సూచించబడినది. అట్టి నారే యిట్టి యభిప్రాయములను చెలుపుటచే, బ్రిటీషు పక్షములలో దేనివైనను ఆధారపడి ప్రయోజనము లేదని, భారతీయులకు మరింత స్పష్టము గాగలదు. స్వశక్తియే శరణ్య మని, వారు గ్రహించి పాటు బడుట యవసరము.

కార్పరేషను అధ్యక్షుడు :
మద్రాసు మెయిలు పత్రిక

కార్పరేషనువారు సైమను కమిషను కిచ్చిన స్వాగతము నిరర్థకమని, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక నిన్నటిదినము తిరిగి వ్రాసెను అధ్యక్షుని చర్య పట్ల మొన్నటిదినము వ్యక్తపరుపబడిన ఆగ్రహము నకు తగిన హేతువు గలదని ఈపత్రిక నమ్ము చున్నది. కార్పరేషను స్వాగతమును సైమనుగారు ప్రశంసించిరి. నిజమగు స్వాగతహేత్ర సైమనుగారికి తెలియలేదని మెయిలుపత్రిక భావించుచున్నది. స్వాగతతీర్మానమును నెగ్గించుటకు కేసిన తంత్ర మును వీ రెరుగరని తలచుచున్నది. ఏబదిమంది సభ్యులలో పందొమ్మిదిమంది సభ్యులు మాత్రమే తీర్మానము నామోదించియుండిరి. వీరిలో పదునేమ గురు మాత్రమే హార్బరుకు వెడలిరి. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక చెలిపినట్లు, కార్పరేషను సభవా రొక తీర్మానము గావించిన విమ్మట, స్వాగతము కొన్నిలు పక్షమున జరుగవలయును. అట్టితరీ, కొందరకు ఆహ్వానముల సంపి, మరికొందర కంపక పోవుట, అక్రమము. కార్పరేషను సభవారు హార్బరుయొద్ద స్వాగత మిచ్చుట మరింత అశ్రవ్య మని, మెయిలు పత్రికతలంపు. ఇంతకు పూర్వ

మెన్నడును, ఇటుల జరిగియుండ లేదు. కార్ప రేషను అధ్యక్షునికి సభ్యులందరకును సరిపోవు టిక్కెట్టులను పంపిరట. కొందరు సభ్యులకు మా త్రమే టిక్కెట్టుల బావుటకు, అధ్యక్షులే కారణ భూతులు. స్వాగతప్రతికూలు రొకవేళ హార్బరు యొద్ద తమ ప్రాతికూల్యమును నెలిబుచ్చెద రని తలచినచ, అటుల తెలుపుచో నష్టమేమని మెయిలు పత్రిక యడుగుచున్నది. కమిషనువారి కిట్టి ప్రతి కూలవదర్శనములు క్రొత్త గావు. నిజస్థితి తేలు టయే మేలని యీవత్రికతలంపు. ఈ విషయమై రామస్వామి మొదలిగా రేమని చెప్పెదరో యని మెయిలుపత్రికాపత్రినిధి యడుగగ, వాచ్చు సమా భానము చెప్ప నిరాకరించిరి రామస్వామి మొదలి గారు, మెయిలుపత్రిక నయినను తృప్తిపెట్టనవలసిన బోయిరి. ఇట్టి స్థితిలో, నితరులు వీరిచర్య నెటులాళి కొనియాడగలరు?

నౌకలకుట్ర

నౌకాయజమానులకుట్రను తొలగించు నిమిత్తము, హాజీగా రొకచట్టమును భారతశాసన సభలో ప్రతిపాదించిరి. డిఫెన్సురేటు పద్ధతిని నిషే ధింపవలెనని, యీ చట్టము గోరు చు న్నది. దీనిని సెలెక్టుకమిటీ కంపగూడ దని ప్రభుత్వము వారును యూరపియను సభ్యులును పట్టుదల జూపి నను, భారతశాసనసభవారు దీనిని సెలెక్టుకమిటీ కంపిరి. డిఫెన్సురేటు పద్ధతిప్రకారము, సరకుల పం పువారు నిర్ణీతమగు నౌకలలోనే వానిని పంపుటకు పూచీపడవలయును. ఇతరనౌకలకు వీరు సరకులను వశపరచగూడదు. ఒడంబడికకు భిన్నముగ వీరెటుల గావించుచో, వారికి సౌకర్యములు చాలవరకు తొలగింపబడును. ఇట్టి ఒడంబడిక నేర్పరచుకొనిన వారికి ఆరుమాసముల కొకమారు కొంతసామును నౌకలకంపెనీవారు ముదరాయిచ్చుచుందురు. ఇట్టి పద్ధతివలన, పోటీపెరుగుటకు వీలుగలుగదు. యూర పియను కంపెనీలు గలసి, భారతీయనౌకలను నష్టప రచుటకు వీలు గలుగుచున్నది. చౌకగా గొంపోవు నౌకలలో సరకులను పంపుటకు వీలుగలుగుటలేదు. వాణిజ్యమునకు చాలవరకు నష్ట మేర్పడుచున్నది. అధినివేశరాజ్యములవా రిట్టిపద్ధతిని రద్దు కేసిరి. హిందూదేశమునందుమాత్ర మిది నిలిచియున్నది. హాజీగారి చట్టము యూరపియను నౌకలకును దేశీయ నౌకలకును సమానముగ వర్తిం చును. ఇది ఎట్టిపక్షపాతము జూపుటలేదు. కోస్తా వ్యాపారము కొనసాగుటకు, ఇట్టి నిరోధములను తొలగించుట యవ సరము. చట్టమునకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించిన సింపునను, లాంబుగార్లును, సర్ జార్జి రీసెగారును చెలిపిన హేతువులు నిస్సారములు. చట్టము జాతి విచక్షణను జూపుచున్న దనుట, మామూలువాద మే. యూరపియను మిల్లు యజమానులగు సర్ విక్టరు సానూనుగారుగూడ, చట్టమునం దిమిడి యున్నస్వాత్రము సంగీకరించిరి. సెలెక్టుకమిటీవారి పరిశీలనము ముగిసినపిమ్మట, భారత శాసనసభవా రిచట్టము నామోదింతు రని నమ్మెదము.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ నైతిక భౌతికాభివృద్ధి

బ్రిటిష్ పత్రికలు

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—ఈ సందర్భము ముఖ్యముగ గమనించవలసిన విషయము సయమును కమిషను అసెంబ్లీయే ఈ సందర్భములయందు ఇండియాలో అందమును మనవట్ల సహాయవిరాళమును అనుమించిరి. కాని అసహాయవాదులు గూడ తమ పక్షమున, తమ కార్యక్రమములనుగూడ కొనసాగించుకొనలేకపోయిరి. అభివృద్ధి గాంధీయే. హిందూ మతము తగవులను పరిష్కరించుటలో భారతీయవాదుల స్వమునోగ్ధులైరి.

సయమును కమిషనును నియమించుటకు గానకాదళ నిర్ణయసభ కానకాదళవారి యభిప్రాయమును గైకొనవలసివచ్చెను. సయమును కమిషను ఏమి చేయవలెనో గూడ అసెంబ్లీ సభకును బహుముఖమునుండి కనీసము ప్రభుత్వమువారు సూచించిన చిత్తువిధానము; సర్ జాను సయమునుగూడ విమోచించి ఆంధ్ర సంకీర్తనకు భాగముతో గూడుకొనలేదు. ఆంధ్ర న్యూనతగను లేదు. సయమును భారతరాజకీయవత్త లీ యాభిప్రాయమును గైకొన్నచో ఆంధ్రము చాలు సయమును కమిషనుకంటె వారే ప్రకాశించి తమ ఆభిప్రాయమును ప్రకటించుకొనుటకు వీలుండెడిది. ఈ భారతవాదులను లేకుండుటచే ఆంధ్ర భారత ధీమంతుల మేధాసంపదన జూచి గర్వపడుటకు కమిషనుకు ప్రాప్తి లేకపోయినది. రాష్ట్రము రాజకీయములందే ఆంధ్రకలకారితో కలిసియుండవలసివచ్చెను.

నాకాదళ నిర్ణయసభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కర్నూలు, ఫిబ్ర 20:—కానకాదళ నిర్ణయసభకు ఆంధ్రమునుల సంవత్సరములందేని చాంబర్లకుగాన ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అమెరికాను సంబంధించిన బ్రిటిష్ పత్రికలవారిముఖ, రెండుదేశముల నాకాదళ నిర్ణయసభలను ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించుచున్నారని, విచారణ పూర్తిగాక ఏమియు ప్రకటించజాలను. అవిచారణ పూర్తిగాకనే వర్తమానమును దొంగిలించిన ప్రభుత్వములకు చెప్పినది. అదివలన దొంగిలించిన యభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరు. అమెరికాలో ఇంకను రాయ గారములు జరుగుచున్నవి బ్రిటిష్ పత్రికలవారి చెప్పినది ప్రభుత్వమువారి ఆంధ్రపు సహనంబు గాదనిరి. దీనివలన అమెరికాలో అసహాయము బయటపడవలసివచ్చెను. దీనివలన ముగ్గురు తమ ప్రకటనలయందే విశదముగ ఏమియు లేవనిరి. అప్పకొకటి, చేసినదొకటి ఏమియు లేదని చాంబర్లకు గాననిరి. మరొకటి చెప్పినదొకటి అతనివ్యక్తి యభిప్రాయములేగాని మా ప్రభుత్వము వ్యక్తి బహుశిష్టించిగాననిరి. ఈ ప్రకారము కావచ్చునను సాధ్య సాధ్యములను చెప్పియుండిరి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఏమియు జరుగుననిచూడ ఆంధ్రము వెలుగుచున్నది.

కామూలులో విదేశ రాయవారులు

ఎవరును లేచిపోలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—కామూలు నుండి విదేశముల రాయవారులు వెనగిని నుగలి కమ్మకలేదు. అందమును ఆనందమును యున్నారని. భాండీకాదళంలోనికి విదేశాంగ రాయవారులను కానివలసియు వారిని గుర్తించెద ననియు అమానుషముగాను తమ ఇష్టమును చెప్పిరి. కామూలులో నున్న రాజకీయ వేదమును అమానుషముగాని అత్యంతము సంగీరింపింతులు ఏల లేదని చాంబర్లకు గాననిరి. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తమ రాయవారు వర్తమానము చెప్పిని కామూలు నుండి భాండీకాదళము కమిషనులకు కొనలేదు. విదేశములను విడిచివేయను ఆంధ్రమును విడిచివేయను గొంపోవుచున్న విమానము తప్పి ఇతర విమానములు ప్రవహించు అపనిసాహలో తిరుగుచున్న విమానము తప్పి చాంబర్లకు గాననిరి. ఈ విమానమును కామూలులో ప్రస్తుతమునున్న అధికారుల సమ్మతి మీదనే పోవుచున్నది.

హిందూ అల్లంలను గూర్చి ప్రస్తావించు భారతీయ వత్తలు ఇండియాలో అసహాయమును అసెంబ్లీ సభ సభ్యులను గూడ చెప్పిరి.

భారతీయులచే స్థాపించబడి విదేశపు బ్యాంకుల కెందును తీసిపోవక, తనధర్మమును ప్రకటించుముగ నిర్ణయించుచున్నది. గత సంవత్సరపు రిపోర్టు ప్రకారము, కర ఫలభము 807719 రూపాయలు చేకూరెను. రిజర్వు ఫండుకు 175000 రూపాయలు చేర్చబడెను. ఇంత మొత్తము నిధివరకు చేర్చియుండలేదు. బ్యాంకు యొక్క చెల్లించబడిన క్యాపిటలు పరిమేయించుట లయ్యెను. రిజర్వు ఫండు తొమ్మిదివేలయ్యెను. కార్యదర్శియగు బాలాజీ రావుగారిని డైరెక్టరు లభినందించుచున్నాడు. నూటికి 12 చొప్పున లాభము పంచి పెట్టబడుచున్నది. బ్యాంకు సిబ్బందికి, మానమువేతనము బోనసుగ నీయబడెను. ఖర్చులుబోగ, నిలువ 18802 రూపాయలు మిగిలెను. దీనిని ముందు అక్టోబరుకు చేర్చిరి. దేశీయ సంస్థయగు మద్రాసు ఇండియను బ్యాంకు, సత్వరాభివృద్ధిగాంచుచు, చిరస్థాయియై నిలుచుగాక!

ఆరోగ్యవారము

1928 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో, పెక్కు జిల్లాలలోను, అధిక సంఖ్యాకముగు మ్యునిసిపల్ పట్టణములలోను ఆరోగ్యవారము జరిగెను. మిగిలిన ప్రదేశములుగూడ ఈవారమును జరుపవలయు నని ప్రభుత్వమువారు ఎచ్చరించుచున్నారు. ఆరోగ్యవారము లారంభమయినవిమ్మట, శిశురక్షణ కేంద్రములు స్థాపించబడుచున్న వనియు, ఆరోగ్య ప్రచారము విశేషముగ జరుగుచున్నదనియు, నివేదికము దొరుకుచున్నది. 168059 రూపాయలు, ఆరోగ్యవారము లకుగాను వెచ్చింపబడెను. ప్రతిసంఘమువారును ఇచ్చవచ్చినపుడు ఇట్టి ఉత్సవమును జరపుటకున్నను, అన్ని ప్రదేశములలోను ఒక్కమారే జరుపుట లాభకరమని, ప్రభుత్వమువారి తలంపు. కాని ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు వేర్వేరు కాలములలో నిట్టి యుత్సవములు జరుగుటకు సమ్మతించిరి.

మహాత్ముని పర్యటనము

గాంధీమహాత్ముడు బర్మాకు వెడలి విమ్మట ఆంధ్రదేశమున ఏలైలుమాసములో పర్యటనము నలుపును. మే నెలలో దీల్లినయుక్త రాష్ట్రములలోను, జాను నెలలో పంజాబు రాష్ట్రమునందును పర్యటనము జరుగును. మహాత్ముడు ఆంధ్రదేశమునకువచ్చుటకు కొంత ఆలస్యము జరిగినను, ఆంధ్రులు కద్దరు నిధికి ధనము ప్రోగుచేయుటకును, రాంగెను కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకును ఇప్పటినుండియు శ్రద్ధవహించుట యత్యవసరము. అసహాయోద్యమ ప్రారంభదినములనుండియు, మహాత్మునకు ఆంధ్రుల వై గాఢవిశ్వాసము గలదు. ఈమారును మహాత్ముని విశ్వాసమునకు పాత్రులై, ఆంధ్రులు చరితార్థు లగుదురుగాక!

ఇంగ్లండు: వర్షియా

బహ్మీను దీవులు తమకు చెందిన వనియు, అందుచే వానిని తమకు స్వాధీనము చేయవలయు ననియు, వర్షియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. వర్షియా ప్రభుత్వమువారి హక్కును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి నటుల నేటివార్తలు వెలుపుచున్నవి. ఇట్టి వివాదమును నానారాష్ట్ర సంఘము పరిష్కరించునో లేక దీనిని పెరుగనిచ్చునో చూడవలయును.

అమెరికా : మద్యపాననిషేధము

అమెరికాలో మద్యపాననిషేధము విఫలమగుచున్నదని చాటుపూరు గలరు. కాని, కొలంబో నగరమున అమెరికన్ ప్రభుత్వమును “పుస్సీపుట్” అను నామాంతరము గల బాక సనుగారు చెల్లిన యుదంతము ప్రకారము, మద్యపాననిషేధము ఎక్కుడు వ్యాప్తిగాంచుచున్నది గాని, షీ ణించుటలేదు. ప్రతిపక్షాలు నలుపు వివరణములు నిరాధారము లని బాక సనుగారు పలికిరి. నిషేధ విజయమును వీరు కీచాటిరి. త్రాగదీవారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులు మృత్యు త్రమే ననియు, ప్రతిపక్షాలు వారి విప్లయమునే తరుచుగ బయల్పరచి కేలి నేయుచుండెను. బాక సనుగారి అభిప్రాయము. త్రాగదీవారి కా నవారి కయినను, మద్యము దొరకుట మాత్రమే ముగియదు. అమితధనమును వ్యయపరచి రహస్యముగ త్రాగువారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులుగనున్నారు. ఏదియోయొకవిధమున మద్యపాననిషేధము అమెరికాలోనే అపజయము గాంచెనని చెప్పి, ఇతరదేశములలో నిట్టి సంస్కరణమును ప్రవేశపెట్టుకుంటున్న సాకులు చెప్పవారు పెక్కుమంది గలరు. వీరివిచిత్రవాదమును పాటింప నక్కరలేదు. కడచిన అసభ్యుని ఎన్నికలలో మద్యపాననిషేధాభిమానియే, విజయము గాంచెను. నిషేధ సమస్య ఎన్నికలలో ముఖ్య సారాంశమయ్యెను. మద్యపాననిషేధమును హిందూదేశమున ప్రవేశపెట్టుచో, అమెరికాలో కన్న ఎక్కుడు విజయము బడయు ననుటకు సందియము లేదు.

బాల్యవివాహనిషేధ శాసనము

ఇంగ్లండులో గూడ బాల్యవివాహనిషేధ శాసన మవసరమగుచున్నది. బక్ మాస్టరు ప్రభువు గారు ప్రతిపాదించిన చట్టమును, ప్రభువుల సభ వారు రెండుమార్లు పరిశీలించిరి. పదునారు సంవత్సరములలోపల వివాహము జరుపగూడదని ఈ చట్టము చెల్పుచున్నది. ఇంతకుపూర్వమున్న చట్టము ప్రకారము బాలికలు పండ్రెండు సంవత్సరములకును, బాలురు పదునాలుగు సంవత్సరములకును వివాహ మాడవచ్చును. ఈరితని కనీసపువయస్సు నిర్ణయించబడినను, బాల్యవివాహములు ప్రబలుచుండెనని, సాలిసుబరీ ప్రభువుగారు చెల్లిరి. అందుచే కనీసపు వయస్సును పెంచుటకు సకల్పింపబడెను. మే య మ్య గ్రంథము, హిందూదేశమున జరుగు బాల్య వివాహములను ఖండించినను, ఇంగ్లండులో జరుగుచున్న బాల్య వివాహములను ఖండింపలేదు. హిందూదేశదుస్థితిని తాము నిరసించుచుంక, అట్టినితయే ఇంగ్లండు నందుగూడ దాపరించి యున్నటుల, బక్ మాస్టరు ప్రభువు గారు చెల్లిరి. బాల్యవివాహములవలన, ఇంగ్లండు స్వపరిపాలనమున కనర్హురాలని, మేయమ్యగారుగాని, ఇతరులుగాని చెల్లిపియుండలేదు. హిందూదేశమునందు మాత్రము ఇట్టి అచారములు స్వరాజ్యమునకు ప్రబలాటంకములని చెప్పి విదేశీయులు లెక్కకు మిక్కిలి యగుచున్నారు.

ఇండియను బ్యాంకు

మద్రాసు ఇండియను బ్యాంకు దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నందులకు సంతస మగుచున్నది. ఈ బ్యాంకు ఇరువది రెండు సంవత్సరముల క్రిందట,

శ్రీమద్భక్తల సేవ

ప్రేమప్రియమహా శ్రీకృష్ణ మందు కరియమహానే యున్మః

మంత్రిగారు మట్లాడవలెనని కలుపుకగోరక గా|| న
వాలు ముక్తాశ్మశ్మము గారు లేచి ఎత్తుజాతిపాలనయం
దులై సెప్ప లొపంకుబనుగూర్చి ముందుగ చెలిసిరి. తనకార్య
దక్షులు, వివిధకాళులయందలి పెద్దయుద్యోగములు చెప్పినట్లు ని
ర్వర్తించితిమనిరి. భేదాభిప్రాయము గల్గినచో గవర్నరుగారి
నిర్ణయమునకు విడిచిపెట్టి మనిరి. రూ. 1500 పకీలుఫీసునిక
యము ఆపందర్శపు అసర్వమునిరి. మంత్రిగారు ముగించకముం
దే పథకాటికి మాగిసెను, వరుసాదు 2-30 x. సమాజకము
గును. (ప్రతిమము)

సర్ ఉమరు హయతు ఖానుగారు తీర్మానమును ఆత్మ
 సమర్పణ వహింపబడియున్నది. ననుసరించి చూడవలసి వచ్చినది.

భారతశాసనసభలో ప్రభుత్వపరాజయము

‘డిఫెన్సు రిజేట్ల’ను రద్దుచేయు బిల్లును గూర్చి చర్చ

భారత సామ్రాజ్యపారాభివృద్ధికి అత్యంతావసరముగ ‘డిఫెన్సు రిజేట్ల’ను రద్దుచేయు బిల్లు సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపబడినదని మహాజాగీరి ప్రతిపాదన భారత శాసనసభవారిచే నామోదించబడినది. 522 గురు అనుకూలురుగను, 42 ప్రతికూలురుగను సమ్మతుల నిచ్చిరి. ప్రస్తుతము అమలులోనున్న డిఫెన్సు వలన సరుకులను పంపువారు కంపెనీలతో కంట్రాక్టు చేసికొనెదరు. ఈకంట్రాక్టును వారు అనుసరించి నచో 6 నెలలకు వారిచురుసుములో 10% ముదరా యివ్వబడును. అనుసరించనిచో నివ్వబడదు. ఈవిధతవలన పోటీలేకుండ పోవుచున్నది. భారత సామ్రాజ్యపారాభివృద్ధికి స్థాపనమునకు కూడ నిది ప్రతి బంధకముగా నున్నది. ప్రభుత్వమువారు దీని నడ్డగించిరి. కాని వారు పరాజయమును గొంచెరి.

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 20:—ఈడు శాసనసభ సమావేశమున కన్యకు గర్భము కలుగుటకును శాయకులందరు తమ స్థానము లలో నుండిరి. కాని వారితమ తాయకులు చాలమంది రోలేదు. రసభార్యకు చాల జబ్బుగా నున్నదని వాత్త వినినచోడనే వా వతీయ శాయకుడు జిమ్మగారు పోలవాయికి వెళ్లవలసివచ్చెను. మహారాష్ట్రమునకు వెళ్లినచో మహాజాగీరి ‘డిఫెన్సు రిజేట్ల’ను రద్దుచేయు బిల్లు ప్రతిపాదన వాదములకు కొరగా ముయ్యెను. ఇతర బిల్లు మహాజాగీరి కోస్తా వాణిజ్య వ్యాపారచట్టమునకు సోపర అప్రాయముని చేపడగను. మొదటిచట్టముయొక్క అభిప్రాయ క్రమముల కొనసాగించుట కిది యామోదించుట అత్యవసరము.

మహాజాగీరి యుపన్యాసము

ప్రభుత్వము చట్టమును మార్చుచు సెలెక్షన్ కమిటీవారి నిశ్చయము గాని ప్రభుత్వము సభవారికి సమర్పించినదనివార మహాజాగీరి ప్రతిపాదన చర్చకు వచ్చెను. ‘డిఫెన్సు రిజేట్ల’ను రద్దు చేయుటనుసరించి ఈ కిందిపథ్యము గల సెలెక్షన్ కమిటీవారు విచారించి సభకు నిశ్చయపరచెనని మహాజాగీరి ప్రతిపాదించిరి. పథ్యము:—సర్ పార్టీ కాదునీ, బిల్లు, కలనల్ (కాఫర్సు, దొంగస్వామి అయ్యంగారు, గజనది, మహాజాగీరి వారున్, జమ్మదాసు మెహతా, నియోగీ, సర్ పురయ్య త్రవరదాసు తామరదాసు, మహమ్మద్ హుసేన్, ముఖ్యమంత్రి, ప్రతిపాదకుడు.

మహాజాగీరి ట్టుపరచినది:—ఇదివరకు సెలెక్షన్ కమిటీ వారి యెదుటనున్న కోస్తా వాణిజ్యచట్టమున కిది సోపరప్రాయ మగు చట్టము. కోస్తా వాణిజ్యచట్టమునకు లాభము లన్నియు భారతదేశములోనే యుండును. ఈ వాణిజ్యము భారతీయుల కరము చేయవలసినదనివార, లాభములన్నియు భారతసామ్రాజ్య పాతలకి వచ్చుచట్టు ఈ బిల్లు చేయగలదు. కోస్తా వ్యాపార చట్ట ము ఆమోదించబడినగాని ఈ చట్టము చర్చకు రాగూడదని చెప్పటకు మునుపడదు. తక్షణము ఈ చట్టము అమలులోనికి రావలసిన అవసరము కలదు. విరోధియైన కంపెనీల ప్రత్యేకానుభవము లను, భారతకంపెనీల ప్రత్యేకానుభవములను ఈ చట్టమువలన రద్దుగుచున్నది ప్రస్తుతము వాణిజ్యమునందలి లాభముల ననుభవించుచున్న కంపెనీల వలన భారతసామ్రాజ్యపారాభివృద్ధికి స్థాపన కంపెనీలు స్థాపించుటగాని, వృద్ధిపొందుటగాని నీలు లేకున్నది. ప్రస్తుతము సరుకులను పంపువారు తమ తమకుల నన్నిటిని ఒక కంపెనీ ద్వారానే పంపవలెనని పద్ధతి వ్యాపారులకు చాల నష్టములకు గోయుచున్నది. అనేక కంపెనీలు ఒక పరిమితిగానే రెల్లు కింగిందుటవలన పోటీ బోత్తుగా లేకుండపోవుచున్నది. ఒకడు ఒక కంపెనీతోగాని, ఓరుతోగాని కంట్రాక్టుచేసికొని వానిని అనుసరించక పోయినయెడల వానికి అనేక యిబ్బందులు కలుగుచున్నది. ఈ కష్టములను నివారించి వాణిజ్యమును అభివృద్ధి చేయుటగా వృద్ధిచేయుటకే బిల్లు ఉద్దేశించుచున్నది.

ముదరాయిచ్చుపద్ధతులు

కంట్రాక్టుచేసికొనువారికి చార్జీగా నూటికి 10 వంతులు ముదరా యివ్వబడును. ఆన నెలలు గలించివెళువారిత ఈ

పందెముల వేయుట నిషేధించబడినను గుర్రపుకందెములలో పై పందెములు వేయుట నిషేధించబడి లేదనియు, ప్రభుత్వమువారి కిపందెములన్ని లాభము కలుగుచున్నదనియు పందెములను నిషేధించగూడదనియు చెప్పిరి.

హోగ్ గారు తీర్మానముపై మాట్లాడుచు ఎప్పుడెప్పుడు ఈ పందెములన్ని పద్ధతులు కలుగుచున్నదని నిరూపించబడినో అప్పుడు సంతయు ప్రభుత్వమువారు పందెములకు నిషేధించి రనియు, ప్రజలకు నష్టముకలుగుచున్నదని రుజువుచేసిన, ప్రభుత్వమువారు తగుచర్యచుప్పుకొనుటకు సిద్ధమైయున్నారనియు చెప్పిరి.

తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడినది. అంతటితో సభ లేకటిదినమువరకు ఆపుదల చేయబడినది.

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 19:—స్టేటుకాన్సును సభలో సేటికనము రైల్వేబోర్డు ఫిఫ్ కమిషనరు సర్ ఆర్థురు మహాజాగీరి రైల్వే బోర్డును ప్రజేక పెట్టిరి. బడ్జెటుపై చర్చకు ప్రవేశమునకు రుదగును. (ఆ.ప్రె.)

సరుకును పంపువారు యితరకంపెనీలతో కంట్రాక్టు చేసికొనక పోయినచో యీ ముదరా యివ్వబడుచున్నది. ఇక్కడ ఓడ వ్యాపారమునకై యోగ్యులమన్న సమీక్షకు వాణిజ్యభివృద్ధికి తోడ్పడక, అడ్డగించుచున్నది. వానితో పోటీచేయుకంపెనీల స్థాపనము అసాధ్యమగుచున్నది. ఈ విషయము 1907 సంవత్సరమున రాజ్యాంశవిషయ విచారణయొక్కటకు, 1922 సంవత్సరమున సెలెక్షన్ కమిటీ ఇంప్రొయ్డ్ సిస్టమ్ కమిటీ యెదుటను, యితర కమిటీయొక్కటను అనుమతమును సాక్ష్యమువలెనది. కీ కీ శేషగిరి అయ్యగారు ప్రజేక పెట్టిన బిల్లు పందెములను వచ్చిన యభిప్రాయములను అనుమతముగా నీ యుండెను.

కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు రిజేటుపద్ధతిని ఖండించెను. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందలి అధికారే రాజ్యములయందురాద యీ పద్ధతి రద్దుచేసిన పద్ధతిగా గమనింపవలెను.

సిమెంట్ గారి ప్రతిభుటన

వారీ ముదరా పారమును పురగొల్పునను కారణముచే సిమెంట్ గారు బిల్లును ప్రతిభుటించెను. ఆంగ్ల పద్ధతులు కేవలము సామ్రాజ్యములై భారతదేశముయొక్క పంపత్తిని అవహరింప నడ్డగించినవారని మహాజాగీరి చెప్పట సమంజసము కాదనిరి భారతదేశముయొక్క పద్ధతులు యొక్క అభివృద్ధికి భారతదేశ ములోని ఆంగ్లేయు లీ బిల్లును ప్రతిభుటించుచున్నారని యితర దేశము ప్రస్తుతము భారతదేశము ప్రకంపములొని దేశములలో రి వ స్థానము సాక్ష్యముచున్న దనియు, వారీయతక్షణాత యును ప్రాత్యహియ నిట్టిచట్ట మునుమోతమిందనో నిట్టి యభివృద్ధి కేమోతమిందక పోయెదదనియు అతడు చెప్పెను. అంతర్జాతీయము ముగియుచు రాజ్యాంశవిషయ రిపోర్టు ప్రస్తుత పద్ధతిని ఆమోదించినదియు ఈ పద్ధతి కేడ్రాకాదనియు, పథ్యము మహాజాగీరి ప్రతిపాదనము సంగీకరించ రాదనియు అతడు కోరెను.

లాంబు (బర్మా)

లాంబుగారు మాట్లాడించుచు యింప్రొయ్డ్ సిస్టమ్ కమిటీవారి అభిప్రాయములను ధారాళముగా నుల్లేఖించిరి మహాజాగీరి పద్ధతి యామోదించబడినచో సరుకులు పంపువారికి గారంటి లుండవనియు, వాణిజ్యము తగ్గి పోవుననియు అతడు చెప్పెను.

విద్యాసాగర పాండ్య

బిల్లు శామోదించుచు కన్యకంపెనీలు స్థాపించ బడుట చేతమునక అత్యవసరమనియు ఒక వర్తక కంపెనీలో మహాజాగీరియుడుగా నున్న మహాజాగీరి వర్తకములను వచ్చులాభ ములన్నియు దేశీయ కంపెనీలే యనుభవించవలసినది చెప్పుచు స్వార్థము అయ్యగొల్పు బుట్టులకు మహాజాగీరి చట్టము వర్తించ జవాబునియు విద్యాసాగర పాండ్యగారు చెప్పిరి.

దొరస్వామి అయ్యంగారు

బిల్లు శామోదించుచు దొరస్వామి అయ్యంగారు బిల్లు చెప్పిరి. వాణిజ్యమును వృద్ధిచేయుట కేర్పడినచట్టమునందు రా జ్యాంశములను బోత్తుట కిమెంట్ గారికి తగదు. భారతీయులను విచారణలేకుండా దేశాంతరము పంపుటకు విరోధియను పద్ధతులు గవర్నరుజనరలుకు అధికారముండవలెనందురు. కాని విరో ధియ వాణిజ్యభివృద్ధిచట్ట పరు గవర్నరుజనరలుగారియెడల విశ్వాస ముండదు. తమవార వారు బి. వి. యస్. యకా. కంపెనీవారిచే లేజరుగ ప్రయోగించబడినకరకరమును పదివి అది చాల అల్లెమైనదనియు మహమ్మదీయుల ఓడలలో ప్రజలను పరకలను పంపరాదని ప్రబోధించుచున్నదనియు చెప్పిరి.

సర్ బార్డి రెయిన్

బిల్లును ప్రతిభుటించుచు సర్ బార్డి రెయిన్ గారి భావము లను తెలుపుచిరి.

ఈ చట్టముయొక్క అవకాశాలో వాని ఉద్దేశము భారత వాణిజ్యభివృద్ధియనియున్నది. ఇది యిట్లులేనచో కోస్తా వాణిజ్యమును ప్రత్యేకంపటలన వాణిజ్యభివృద్ధి యగునా యని ముదరా పారములె. మహాజాగీరి యందుక తోడ్పడునామని రుజువుకాగముందే యిది ప్రతిపాదించబడినది. వాణిజ్యభివృద్ధి కిది తోడ్పడును. భారతకంపెనీలు స్థాపించబడ

వారివరియు స్థాపించబడినచో యీ సాక్షి తాళనామరియు మహాజాగీరి. బి. వి. యస్. యకా. కంపెనీరెట్టులో సాక్షి కలగలేనని చెప్పిరి. ఈ సాక్షి యిట్లు యెట్లు పోగొట్టుకునే ఇంతకంటే మెచ్చురేటుండరా దనియు తక్కువరేటుండవార నియు నిర్ణయించిన పనులను సమగ్రముగా నుండును. ఇట్టి బిల్లులను అంతరికము గాగలుగు లాభపద్ధతులను వారుగా విచారించిగాని ఆమోదించుటకు నీలు లేదు. ఇది ముఖ్యము తీరమున లేదు. కలకత్తానుండి రంగూ మకు పోవుచున్న అములలో నున్నది. సరకులను పంపువారి కిది ఓడ యజమానులకును సామ్రాజ్యముల సీపర్వరి కలగలేయును. ఈ బిల్లు కార్యనిర్వాహక వర్తమువారికి వాణిజ్యములో బోత్కము కలగలేననికాదు అధికారము నిచ్చుచున్నది. బిల్లు సరిగా వ్రాయబడలేదు.

దీనివలన లాభములు

ప్రస్తుత పద్ధతివలన ముఖ్యము లాభము ఏ. ప్రముఖ గా సరకులను తీసికొని పోవుటకు ఓడలను నడ్డగింపు (2). రెల్లు మెచ్చురేట్ల కాకుండ నుండుట. (3) ఓడ యజమానులలో నన్ని రకముల వారికి నిమ్మకుపాతముగా సామ్రాజ్యముల నిచ్చుట. ఈ పద్ధతియే తేని చో యీ సామ్రాజ్యములమీద మందపు, మూడేండ్లకొకసారి రే ట్టు మెచ్చురేట్ల కాకుండ మూడవరేసని స్ట్రేటు సెటిల్ మెంట్ లులో నొకపద్ధతి యున్నది. భారతదేశములో ముఖ్యమైన రెండు కంపెనీలు డివికొవ్వగొనినవి. అవిదలి యవలంబించిన అభ్యంతరములు తొలగును. బిల్లు వాంఛనీయముకాదు. శా ముటల వారింపవలెను ప్రభుత్వమువారు దీని నడ్డగించెదరు.

సర్ స్విట్జరు సామూన్

బొంబాయి బిల్లు ముఖ్యములను వత్తుచు సర్ సామూన్ గారు బిల్లులో నిమిడియున్న మూత్రముల సామోదించిరి. కాని యాట్లలో సరుకులను పంపవలసిన పద్ధతులను పరియగు గారంటి లెక్కపడలేదని వదిలిరి. సెలెక్షన్ కమిటీ లో తగు ను మార్పులు చేయవలసిన సామూన్ గారు కోరిరి.

ఫలహారానంతరము

ఫలహారాంతరము మహాజాగీరి చర్చకు ప్రత్యుత్తర మొకం గిరి. రెయిన్ గారు సెలెక్షన్ కమిటీకి బిల్లు పంపబడరాదని అడ్డ గించిరి. సమ్మతులు పుచ్చుకొనబడిగా అనుకూలముగా రి2, ప్రతిభాముగా 42 వోటు చేసిరి. సెలెక్షన్ కమిటీకి బిల్లును పంపవలసిన ప్రతిపాదన నెగ్గెను.

క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు రిరె2 సెక్షను సవరణ

జలాశ్రయముగా సెట్టగొని పోవలసిన వారిని, తిరుగ నిచ్చి చేయుటకున, పిల్లల పోషకత్వమును గురించి రిరె2 క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడును సవరింపవలెనని కోస్తా తనబిల్లుకు అభిప్రాయమున ప్రభుత్వము వదిలిపెట్టవలెనని కోరుచు పండితామారుదాసు భార్యగారు ప్రతిపాదనగావించిరి.

ప్రభుత్వమువారి వైఖరి

ఉపపాదకుని పద్ధతి ప్రాయమును వ్యాపించుచు తాము బిల్లును ప్రాయము సంగీకరించుట లేదనియు, ఐనను అభిప్రాయ మునకై ప్రకటనను ప్రతిపాదనము నడ్డగింపుట లేదనియు, ప్రభుత్వమునకు సిల్లిడీ గాడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. రేపు మురల సభ సమావేశమై రైల్వే ఆదాయవ్యయ కట్టికను విమర్శించును.

జిన్నా సతి మరణము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 21:—యం. ఎ. జిన్నాగారి భార్యయగు రతిభాయి జిన్నావారి బుధవారం రాత్రి మరణించెను. ఈమె సర్ డివా పెటిట్ గారి ఏకమూర్తి, మరణించునప్పటికి ఈమెవయస్సు 80 సంవత్సరములు. ఈమెకు 1917 సంవత్సరమున జివాహుయ్యెను. ఈమె చనినచో, నల్లెండు డడ ప్రభువుకు పిడుకం అత్యవసరము అరుతగుండవను అని దోషము సందర్భమున జిన్నాగారు పురముంజిరమున ఉత్పన్న సింయట, ఈమె బహిరంగపథలో ఉత్పన్నసింయట జరుగుచుండెను. కడచిన సంవత్సరము జిన్నా దంపతులు పారిసుకు పోయినప్పుడు ఈమెకు జబ్బుతగిలేను. కొన్ని ముసలలక్రితము పిరు బొంబాయి చేరినదిమొదలు ఈమె ముసలమృత్యును, ముగళ పారము వాడ్యము అధికమగుటచే జిన్నాగారికి రతిభాయి పంపబడినది. జిన్నాగారు సేటికనము ఉదయము బొంబాయి చేరిరి. (ఆ.ప్రె.)

కు స్తీ పం దె ము

గామ—పీటర్సన్

పాటియల, ఫిబ్రవరి 20:—ప్రకటనములో వస్త్రీకట్టు వారిలో మేటి ఎవరని నిర్ణయించుటకై శామూగారికి కేస్ పీటర్సన్ గారికిని ఈనెల 23 వ తేది పోటీ గుంబో ను స్తీకట దను జరుగును. (ఆ.ప్రె.)

అను తాంజనము దీపో మదాను, భాంజాయి.

కృత్రిమమృత్యువము

కలువాయ, నెల్లూరుమండలము

ఈ నెల 16 వ తేదీ కలిగిన కలువాయ నెల్లూరుమండలము గల కలువాయ యను గ్రామమున అక్కడనున్న తొలకాచావు గార్ల వల్ల నెలవాయకు సహకారకామగణము మున్నగు కావ్యములను రచించిన బ్రహ్మశ్రీ రామచంద్రుల కొండయ్యకాశ్రమమున కేరళింపబడిన శ్రీ తేనువామన మహాపురాణ కృత్రిమమృత్యువము పాఠాంతరముగా కావ్యమునకు పరివర్తించబడిన కావ్యమును రచించినట్లయు, కండిల కళింధ్రుడై ట్టియు బ్రహ్మశ్రీ శాగత్పాదీ కవ్యస్వామియ్యై వి. పి. గారు అగ్రాధికారిత్వము గలించి జయవరముగా జయపరచెను. ఈ సభకు కలువాయమండలమున వలపురు వండి తులను, శ్యామలదాసులు, పేతుకులను విచ్చేసి యుండిరి. జగత్సర్వకవి శేషయ్యయ్య, కవిరాజు విరుదాచిరులును అగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ సాధ కృష్ణమూర్తి కాశ్యపుగారు సభకు విజయము చేసిరి. ఈ సభయు శ్రీ చన్నకేశవాలయమున భగవంతుని కను పురాణమును అక్షరము జయపరచెను. కవియ్యలను, గ్రంథమును వట్టమున మంగళవాద్యముతో నుత్సవము చేసికొనియు భగవత్సన్నిధానమున కృత్రిమమృత్యువమును, మధ్యాహ్నము తాగునీళ్లు పలకరించి ముఖ్యముగా వీధిలకును అన్నదానము శ్రీశ్రీరంగున నొసరింపబడెను. సాయంకాలము మూడుగంటల కొక గొప్పపళ్ల జయపరచెను దేవాలయ అగ్రదళమునకును ప్రేక్షకులచే ప్రీతినియ్యుండెను. ఇమ్మహాత్మ్యన పందకాభిలాషులయై రెండు వేలకంటె విక్రమముగా జనము వచ్చియుండిరి. చోటుచాల య్యె. అభినవాంధ్ర వాల్మీకి విజయించియును, జగత్సర్వకవియ్యనను బ్రహ్మశ్రీ కావ్యస్వామిశ్రీ బసవం చి శేషయ్యగారు కలువాయయందు జరిగిన పాఠమున అచ్చటి జనమునకు చేపాకతో వ్యాపకముగాంచిరి. అధ్యక్షత ప్రధానకావ్య సానకీరము కడవయ్యచేసిన పండితకావ్య పురాణ శ్రీరంగుల విజయవల్లభుల బ్రహ్మశ్రీ జనమంచి వేంకటసుబ్బాస్వామిశ్రీ గారు తులన ప్రకంపయ న విషయంబును గూర్చి యువామన పురాణ మహిమలను గూర్చియు సువర్ణనిందిరి. తర్వాత బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజు శ్రీ సాధ కృష్ణమూర్తి కాశ్యపుగారు కవిత్వమును గురించియు, ఇచ్చటి అకలితక కవిత్వములను గురించియు, సహజ గంభీర కావ్యములచే పట్టుల రంజితచేసిరి. అంత బ్రహ్మశ్రీ ఆనమంచి శేషయ్యగారు భాషాంతరీకరణమును గురించి చక్కగ చెప్పిరి. గ్రంథకర్తగారిని శోధు కాలములను, స్వర్ణ తరళిలును, రజత మండలములను బహుమతిగా నొసంగుటయు గాక చీకాంబరముచే గౌరవించిరి. ఈ సభ యందును భారత విమర్శనము గావించి భారతము బాతుల పట్ట యనియు, కేదవ్యాసులని మహాదేవియు, పాండవులనాచార్యులనియు నిందించుచు, ఈ కవ్యాసముని యుచు, గ్రంథముల ప్రాయశ్చిత్తం ద్వారా వేంకటసుబ్బాస్వామిశ్రీగారి కార్యములను సభ జరిగినచోటల గర్హింపవలయునని తీర్మానము మ-రా-శ్రీ, పాణకా శేషయ్యగారు రుపొందిరి. పండిత కవులగు శ్రీ గురుపాటి వీరాచార్యగారు బహువచిరి. ప్రాఫెసర్ అంజుగారు ఆనాడముగ చెప్పిరి. శ్రీ శేషయ్యగారు తమవచ్చుని విడిచిరి. నెల్లూరుజిల్లాబోర్డున కధ్యక్షులగు మ-రా-శ్రీ, దేవవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారి తీర్మానము నొప్పుకొనుచు యిట్టి సభలలో భారతదేశమువారి కామస్మరణముగాదా మంచిగా నుండునని. ఇట్లే క గ్రీవముగా తీర్మానము గీకరింపబడెను. పిమ్మట కవి కవిత్వప్రకృతిలగునెల్లూరు సమావేశమునందు కొమరక గ్రామవాసులు శ్రీ రామనాథకాశ్యపుగారును బళ్లారినుండివచ్చిన పండిత కావ్యశ్రీరామ వేంకటరామ కాశ్యపుగారును కడవల్లూ రాయచోటినుండి వచ్చిన పండిత నెల్లూరు వేంకటాచార్యగారు కవిగారి కవ్య రత్నముల బహుకరించిరి. అధ్యక్షులు పురాణమును గొని యాడి యీ సభకు ప్రభుత్వ పాత్రులు గ్రంథప్రాశ్నానమును సహజధార్మికమును అగు శ్రీ అల్లంపాటి లాలిరెడ్డిగారిని కొనియూడి యిట్టి కార్యములు సర్వదా జరపుమనదలయునని తెల్పిరి. అంతః జయజయ ధ్యానములతో సభ ముగిసెను.

ప్రేక్షకుడు.

గవేరియ

ప్రెంచి గవేరియ విక్రయ అను మందు పెగరోగమును పూర్తిగా నున్నను, వెంటనే గుణముకనుబడి బాధగల్గును. మంట, చులుకు, ప్రసించుటలగును. గవేరియ వీజములను సరికవేసి, దీర్చించిన పెగరోగమును అంతరము లేకుండ నున్నును. చక్కములేదు. 16 ద్రామల ద్రావకము రికోజాలకు, నెలరు 2-3.0 3. పి. గ. ఈ మందు గోదావరి రైలుస్టేషన్ జడ్జ కాశి గారి గ్రామఫోను సెంట్రాల్ హాట్ అనును.

టి. సాంబంబదర్లు, ఇన్నీసుపేట రాజమండ్రి.

గుంటూరు ప్రార్థన సమాజపు

శతవర్షోత్సవములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు, ఫిబ్రవరి 18:—మా వట్టమునకుల బ్రహ్మ సమాజము శతవర్షోత్సవముల వారి శతవర్షోత్సవముల క. కళ్యాణస్వామిగారి యాజమాన్యమున నతియంతోసముగ జరపుచున్నాడు. ప్రతిదినము ఉపాసనలు, ఉపవాసములు జరుగుచున్నవి. ఈ శోభ యుడయ్యున బాబు విక్రం చంద్రపాలుగారు దయచేసిరి. వారిని గలసికొనుటకు కలుపురు వేంకటసుబ్బారి, సాయంకాల మొకబహిరంగపథ జరిగెను ప్రార్థనసమాజము వారు వారికొక వివరితప్రమాణ సమర్పించిరి. తమవరి ఒకగంట నేత్ర వారు గంభీరముగ ఉపసరించిరి. అంత వాక్ ప్రార్థన సమాజము గారు శేషిగారవమునకు వారిని కొనియూచుచు తమ 1907 సంవత్సరములో నీ ప్రాంత్యములకువచ్చి చేసికేసినకూర్చి చుచ్చుచిందిరి. ప్రధానమున వారి శతవర్షోత్సవ బ్రహ్మసమాజ విషయమున నీ వచ్చిరనియు అచ్చటి శే గుంటూరు నగరము ప్రధానరంగుల్యై లెనువిద తేజవీయ నను ప్రసిద్ధిగాంచియుండెనని వారెగరుడరు. గుంటూరు నగరములో నీ వికాల భావములు గల ప్రజలశతము గలనియు, ఇచ్చటనే విధవావివాహాద్యములు పొరంభింపబడినదనియు, ఇచ్చటనే పలువురు వారి కలములకుంచి జీవాన్మరింపబడినదియు చెల్లియును. 1907 లో శ్రీమట్టూరి కృష్ణరావుగారు తమకు ఈ ప్రాంత్యములకు దీసికొని వచ్చిరని చెప్పిరి. అప్పుడు శేషిక నూతన సందేశమును చెప్పిరని నెలవిచ్చిరి. అది యిరువురు నూతనసందేశముల బాడకట్టుకుగారి సభ్యులగునది యెప్పటి సందేశమే. వారు, గానా రాంమోహనరావుగారి సందేశమునే చెప్పిరి. అదియే మహర్షి దేవేంద్రకాథాగారుగారు, శతవర్షోత్సవసమయమున బసిన సందేశము. అదియే స్వాతంత్ర్య సందేశము. దానినే శేష చిరుతనమునుండి వచ్చుటచే మూరని విశ్వసించుచున్నాను. సాంఘిక స్వేచ్ఛకు విధవాడి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమున నడి లేదు.

తరువాత వారు మునుపటిదినగా నెవరు? వారి సరమాధి యేయియదానిని గూర్చి విత్తముగ చెప్పిరి. నిత్యానిత్య వివేకమును గూర్చి చుచ్చుచింది తన చిన్నతనమున యీ సాంఘిక నియమముల నల్లంఘించుటవలన తనకు గలిగిన కష్ట పరంపరల గూర్చియు, సోదాబాటల, రొట్టెల విషయము గూర్చి వివేకముగ చెప్పిరి. తరువాత బ్రహ్మసమాజాద్యముల గూర్చి చుచ్చుచింది. అతిపూర్వ సోమకాథరావుగారు చివరకు స్వప్రమాణ కాంధ్రమున చెప్పిరి. సభ 7 గంటలకు పూర్తి యయ్యెను.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్

ప్రచారకులకు అభిమానులకు విజ్ఞప్తి

మనజిల్లాలో మార్చి నెలముగూర్గా 8.00 మందికి తక్కువలేకుండా సభ్యులను చేర్చుటకు తీర్మానము అనుమతించిన నియమకాలము సమీపించుచున్నది. కాబట్టి అన్ని పట్టణములలోను గ్రామములలోను ప్రచారము అభిమానుల శ్రద్ధ చేసి వెంటనే కాంగ్రెస్ సభ్యులను చేర్చుటకు శోచుచున్నాము. దరఖాస్తుపాత్రులగు రమీరు ముగ్గులు కావలసినవారు ఉత్తరము ప్రాసిన వెంటనే వంతులకు సిద్ధముగా నున్నాము. మహాత్మా గాంధీగారు మన జిల్లాకు వచ్చేలోగా అందగన్న శ్రద్ధచేసి సభ్యులను చేర్చి జిల్లాలో నూతన ప్రబోధము కలగవలెనని యెడల వారి మనస్సును నొప్పించినవారమయ్యెదము కాబట్టి మనవి చేయుచున్నాము.

మద్ది వెంకటరంగయ్య

కొల్లా కాశీవిశ్వనాథం

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదక్షులు.

పగుళ్లకు తెలుసు

జిల్లా డిప్టీ 1-కి రు 0-6 0; వి. పి. లో 0-11-0 లరికాన్లు, అలచేరులు, చుర్రముకారకములను, కికా లిలలు, కలిగినవారులయి, జిల్లాపట్టణముల నంధించును. ఈ తెలుసుకు రావిన వగుళ్లు మాని జిల్లా పంపించుటకు కాగలదు. వారు శాస్త్రీయమనవచ్చును. స్వయంప్రకారము. అప్పురాంజనం దిపోబాంబాయి లేక మదరాసు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము

ప్రార్థనతరగతి పరీక్ష 1928-1929

1. ప్రార్థనతరగతి పరీక్ష 1929 వం. ఏప్రిల్ 7 తేది ఆదివారము నాడు బాలికలకు ప్రాంత్యముగానూ; బాలికలకు ప్రాంత్యముగానూ, శిశువరూపముగానూ జరుగవలెను. స్థలము యేమియు ముందు దెలుపబడును.
  2. మదరాసులో గోవిందప్ప నాయునిపిల్లి (సాంధ్యము మాయన కేసుటు) 20 నెం. భవనమున ఆదివారములయందు ఉ. 11 గం. (ప్రార్థన తరగతులు సమావేశమయియును.
  3. కొన్ని పాటలు, వద్యములు, కీర్తనలు, ఉచితముగా నేర్పబడును. తెనుగు చెలిసినవారందఱు తత్త గాను శరవచ్చును.
  4. ప్రవేశమును 4 అణాలు. పరీక్షలో గృహార్థులగు వారి కలదలకును బహుమతులు లభింపబడును.
- పరిశీలించియెదములు
1. స్తోత్రములు (2) ఉపనిషద్వాక్యములు (3) వేదములు (4) మనము (బాలికలయందు) (5) తత్వములు (6) విశ్వములు 1, 2, 3, తెనుగు లోపాఠాలు పాఠముగ.
  - 2 వద్యములు:—దేవుడు కృతికలోనుండి. 4, 5, 8, 9, 10 వద్యములు.
  3. కీర్తనలు:—(1) "వీరభక్తపాల" (2) "మేలుకొలుపు—పూసారీ" చరణములు 11 మొదలు 20 వరకు (3) "నిత్యనామకీర్త" (4) మరీచాడర యీ మానుషభగవంతు (5) శివ్యముగళం.
- 19, రాఘవాచారి వీధి. చేపూరు మునీశ్వరయ్య శిరఃబాధ.

మద్యుందిన మార్తాండవ్యయము

మింట వెలుగుట

ప్రజల నంచలనము

కోమా, ఫిబ్రవరి 18:—నిన్న మధ్యాహ్నము కోమా నగరమున పంచలను బయలుదేరెను. మధ్యాహ్నము కోమా నగరమున మింట భాస్కరద్యయ ముదయించెను. రెండు దింబములను గలవును ప్రకాశమానముగ ఒక నిలవంపు వీర్చుడెను. ఈ రెండు దింబములు ఈ నిలవంపుతో తలక్రిందులుగ నున్న నులోచనములకు గన్పించెను. ఇట్టివి పొపునకును ప్రభుత్వము నకు జరిగిన ఒడంబడికను ప్రకటించుటకై యన్నటులు, ఇట్టి నూతనము గన్పించెనని కొంద రనుచున్నాడు. ప్రకృతికాశ్రు నేర్చు ప్రకృతి కాశ్రుధారకులను దైవపునున్నాడు.

మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు, మద్రాసు 20.2-29

సి. కె. నారాయణ ఆయ్యర్ ఆండ్

నన్స్ యిన్ సాల్యెంసీ విషయములో

వి. పి. నెం. 62/1929

19-2-1929 తేదిన హిజ్లాద్ పి. వి. మిస్టర్ జస్టిస్ కుమారస్వామి శాస్త్రియార్ గారిచే జారీ చేయబడిన ఉత్తర్వు ప్రకారం వేరుశనగకాయలు 1929 ఫిబ్రవరి 21-వ తేది ఉదయం 8 గంటల లగా యతు డెలివరియిచ్చుటకు సిద్ధపరుపబడి యుండెను. నదరు ఉదహరించిన తేదిన నదరు గంట లగా యతు 48 గంటలలోగా సరుకును డెలివరి తీసుకొనని యెడల నదరు సరుకుమీద వార్ షిఫ్ పన్ను వేయబడునని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

పోర్టు ట్రస్టువారిచే డెలివరి యివ్వబడిన వెంటనే, డెలివరి తీసుకొనువారు సరుకును డెలివరి పుచ్చుకొనుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను. నదరు సరుకు పోర్టు ట్రస్టునుంచి ఖాళీచేయనియెడల, పోర్టు ట్రస్టు వారు డెలివరి తీసుకొనువారి పూచీమీద పోర్టు ట్రస్టులో బయలులోనున్న వేరే ఖాళీవదేశమునకు నదరు సరుకు తీసుకొని పోబడును. నదరు సరుకుకు డెలివరిదాల్లే బాధ్యత వహించగలవారగుదురు.

(సం) జి. జి. అరమ్ స్ట్రాంగ్

చేర్ మన్, మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు.

శ్రీశైలయాత్ర

వెద్దచెరువు సత్రము

శ్రీశైలయాత్ర భక్తమండలం పురాతనమైన ముఖ్యదేవాలయము. శ్రీశైలయాత్రకు శ్రీశైలమునకు (కడప జిల్లా) ఆరణ్యములనుద్వేషము (మధ్యభాగము) చేరువలసిన విధముగా యాత్రకు చేసినవారలకు వివిధము. ఆరణ్యములనుద్వేషమునకు యాత్రకులు అన్నము నీరు లేకను చాల శ్రమపడవలసింది. అట్టిశ్రమను కొంతయైనను నివారించుటకు శ్రీశైలమునకు దక్షిణానాగార్జునమునకు దున్నుపైదేవులగురువు బ్రహ్మశ్రీ గాడేపల్లి అప్పయ్యశాస్త్రిగారు ఈ వారితో బుట్టువు సీతమ్మగారును అన్న పత్తరపు పెట్టి యాత్రకులకు సకలౌచారములను చేయుచున్నారు. ఇట్లు అన్నదానము చేయువారి సత్కృతియొక్క మలకు ధర్మకరణములైన పుణ్యార్థములు యథాశక్తిని సహాయముచేసి అన్నదాన పుణ్యమును గట్టుకొనుట వరమార్థము. సహాయము చేయవలసిన ధర్మాత్ములీశ్రీశ్రీ చిరునామాకు వారి సహాయమును పంపుటకు జేచుచున్నాము.

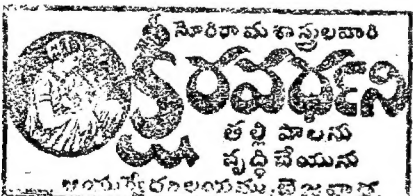
1. కాశీకాథని నాగేశ్వరరావుగారు, మద్రాసు.
2. జె. వెంకటాచార్యగారు, సబుజిట్టి, విశాఖపట్టణం.
3. బి. పి. శేషారెడ్డిగారు, డిస్ట్రిక్టు బోర్డు ప్రెజిడెంటు కర్నూలు.
4. యం. వెంకటాచార్యగారు, డిస్ట్రిక్టు మున్సిఫరు, నెల్లూరు.
5. కె. శేషగిరిరావుగారు, యాదాద్రి, డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరు, కాశీకాడ.
6. యం. వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు, డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరు, కర్నూలు.
7. పర్వ రంగారావుగారు, ముద్రాపాడు, కంగరేటి కాలనీ.
8. అనమలశెట్టి అండ్ బ్రదర్స్, మద్రాసు.
9. ఎం. మునిస్వామి అయ్యగారు, పీడరు, నంద్యాల.
10. 11. గురవరామకృష్ణారెడ్డిగారు, కర్నూలు.
12. వి. శివరామయ్యగారు, డిస్ట్రిక్టు పాల్కు ఆఫీసరు-రాజమండ్రి.
13. ఆరణ్య చలయ్యర్ పర్వల యానస్వేక్షకు, కోనలకంట్ల.
14. వంకటాచార్య పర్వల యానస్వేక్షకు శిరుగిల్లి.
15. ఏ. రామకృష్ణారెడ్డిగారు పీడరు తాలూకాబోర్డు ప్రెజిడెంటు కర్నూలు.
16. కె. రామసుబ్బారెడ్డిగారు తాలూకాబోర్డు ప్రెజిడెంటు నంద్యాల.
17. యక. సంతోషరెడ్డిగారు డిస్ట్రిక్టు బోర్డు సెంటురు.
18. కె. చిన్నారెడ్డిగారు తాలూకాబోర్డు ప్రెజిడెంటు గుత్తి.
19. కె. సాంబశివరావుగారు పబ్లికేషన్ కర్నూలు.
20. మేడం వెంకయ్యశ్రేష్టిగారు, కర్నూలు.
21. నేటిపు డాక్టరు వెంకటాచార్యులు జేవనకొండ.
22. శ్రీ బోధానందేంద్ర పరస్వతీస్వామి రెజనాడ.
23. చీమకుర్తి శుబ్బయ్యలండుపన్ను మదరాసు.
24. పి. వి. శుబ్బారావుగారు తాసిల్దార్ కోయిలకంట్ల.

గాడపల్లి అప్పయ్యశాస్త్రి
అక్కరకు పోస్టు, (కర్నూలుజిల్లా.)

వ్యాధిహరణరసము తు 1 కరు 5

సవాం రోగములకు ముఖ్యమధికము. నోరుకట్టుకు, రసముకాదు. పాపముకాదు. కాస్త్రీయమధికము. కాస్త్రీయమధికము కొలుకుపుండు, బిడ్డ మొదలగు సర్వవిధ సవాం రోగములకు ముఖ్యమధికముగా, చిరకాలమునుండి, జీర్ణించిన పవామేహములను కలిగిన నపుంసకత్వమును, కుక్షిదోషములను హరించును. కుక్షిరోగములకు ఇంతిక్కు ప్రశస్తముగ జ్ఞాపకము లేదు. తులము నెలకు సరిపోవును. సం 8-122

చరకాశ్రమము—నూజవీడు, (కృష్ణ)

110

మంచుగడ్డ తయారుచేయు

మొవనరి

అనగా రిఫ్రజరేటరు, పంపు, యింజను చౌకగా అమృతమును. కొద్దికాలము మాత్రమే పువయోగింపబడినది గనుక శ్రోత్రదని భావించవచ్చును వలయువారలు “శింగము కెట్టి వెంకటరాజుగారు నర్సాపురం, సత్తిమగ్గిదావరజిల్లా” అని ఉత్తరప్రత్యుత్తరములమీదగాని, స్వయముగావచ్చి మాటలాడి గాని పరిష్కారము నుచేకొనవచ్చును.

భారత సిద్ధచరిత్ర

పుణ్యభాగము

గ్రంథకర్త-శ్రీయుత కాకులపాటి
కృష్ణమూర్తిగారు - విజయనగరం

ఈ గ్రంథమునందు గౌరములు, శంకరాచార్యులు, కృష్ణవైది (గౌరంగ) త్రైలింగస్వామి, శ్రీరామకృష్ణ వరమహానాథులు, విశ్వేశ్వరస్వామియను నీయగురులు మహానీయుల జీవితములు కలవు. గ్రంథకర్త తనధర్మకర్మయొక్క లక్ష్య నిష్పాదన వర్తించునగు శ్రీమతి నూర్యరత్నంబు ఆత్మకు దీనిసంగతి మొనరించెను. శ్రీ విజయనగరం మహారాజావారి కాలలలో నుపాధ్యాయులుగానున్న శ్రీయుత నేనరకొండ జగన్నాథ రావు ఎం. ఏ. నాథు దీని కాంగ్రహణ నుపాధ్యాయులు (వాసిరి. వం. డి. నరేంద్రులును కవిశ్రేష్టులును బ్రహ్మశ్రీ వద్దాది శుబ్బురాయకవి, నోరి శుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, వర్ధుల చిన సీతారామస్వామి జమ్మలమడుక నూర్యరత్నరాయశాస్త్రి మాచినరసింపాకవి, మేదూరి శ్రీరామమూర్తి ఎం.ఏ. గల్లసంగిన సదభిప్రాయములుగూడ సీగ్రంథమున పొందుపరచబడినవి. వృద్ధిచేస తాత్రాధ్యనమున ఉపాధ్యాయులుగూడ గ్రంథానియందుగలవు. శ్రీకృష్ణగంగానది తటమున పైని వివరింపబడిన అద్దరు మహానీయులలో నయదుగిరి పటములను గ్రంథకర్త పటమును ఆరణ్య ధర్మకర్మ పటమును నిరుపమాన ధీమంతులగు నిరపురు వెంకటాచార్య పటములను యిందుగలవు. ఇందు 262 పేజీలును ఆరు ప్రకరణములును కలవు. ఈ గ్రంథము సుత్తజాం ద్రగద్యత్వకము. త్రైలింగులుయు. గౌతమబుద్ధిని చరిత్ర మొదటి 44 పుటలలోను, శంకరలచరిత్ర 65 మొదలు 188 వరకును, గౌరంగచరిత్ర 189 మొదలు 169 వరకును త్రైలింగస్వామిచరిత్ర 170 మొదలు 188 వరకును వరమహానాథ చరిత్ర 189 మొదలు 224 వరకును విశ్వేశ్వరస్వామి చరిత్ర 225 మొదలు 262 వ పేజీలవరకు వివరింపబడినవి. గౌరంగస్వామి తటమునాత్ర మించులేదు. గ్రంథకర్తను దీనిజననీతాత్రము తనమేన త్రయ్యను శ్రీబుద్ధిరాజు శుబ్బురాయగారి పేరట శేర్వకవిన స్మారక ధర్మనిధికి యీగ్రంథవిక్రయమువలన వచ్చినధనమును వినియోగింపవలెనట్లు ప్రార్థన చేసెను. దీనివలె 1-6-0.

శాస్త్ర పరిశోధనమున ఋజువు చేయబడినది

క్రుల్లిపోకుండ స్వస్థపడెదను జాంబక్
యొక్క అద్భుత శక్తులు వెలువరింపబడినవి

ఈ క్రింది ముఖ్యమైన వివరణలు ముద్రసిద్ధమైన లండను పత్రికయగు “సయిన్సు సిస్టింగ్స్” అను పత్రికనుండి సంగ్రహించబడినవి.

“మానవుని శరీరముయొక్క చర్మ మనే కవ్యాధులకును, ప్రమాదములకును గుఱియైన దగుటచే మన మెప్పుడును అపద కలంకముండ నుండలేమని చెప్పవచ్చును. .... కొంచెము మంట, కలుపు, పురుగుకాటు, అక్క మున్నగు హానిక నుండజేసే వాగరూపక గతి యొందు పలయము. ముఖ్యమైన వ్యాధికి, ప్రత్యేకముగా ఎక్కినాకు ప్రకమనివారానికి, విధానము వలలించి పలెను. .... ప్రతి గృహమునందును శ్రేయశ్రుతైనదియొ సహజమైనదియు నగు చర్మవ్యాధిని హరించుటకు టెల్లూరవర మగుటచే, ఆ కేకముండి పాతకుల భాగట్లా నిమిత్తమే మా వైద్యులకి శోధముల విరివిగా నుపయోగింపబడుచున్న ‘జాంబక్’ ను పరిశీలించిచారు.

ఈ త్రైలింగము పరిశోధింపగా నూటికి, 78 వంతులు ఖనిజ వదార్థములును, 99.92 వంతులు అంగవిశ్చ వదార్థములును చేరినట్లు తెలిసినది. రెండవ వదార్థమునందు ఆసిర్యో పోవుకై తత్కావగము, హరించి పోవు కై ఎక్కువగను నున్నట్లు రుజువైనది. ఇదిక్రుల్లిపోకుండ జేయు గుణము గలిగి, వాస్తవ యాన సశింపజేయును. ఇందు మూలమున సామాన్యముగనిది చర్మవ్యాధులకును గాయములకును ఉపకరించునని తెలియించు న్ను. మంటలతో కూడిన వాపులు నొప్పులకు జాంబక్ నుపయోగించి పరిశీలించిరి. శ్రీమహాగ ఆవాపుల క్రింది నొప్పులు గల భాగముల కుప్రపరచి స్వస్థపరచినది. వలెయు కడి జలుబును, నరములందలి బాధలను, కీళ్ల నొప్పును గూడ నివారించును. జంతు శ్రోత్రవరహితమైన దని పూర్వీకల జాంబక్ ప్రతి మందు లమ్మవారి వద్దనున్న 1/ లక్షకు, పెట్టె దు 2-4-0 తున లభించును.

ZAMBUK

ఏజంట్లు మొనర్చు దాదా అందు కో,
చై నా బజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

ప్రణయసామ్రాజ్యము

సాంఘికనవల

గ్రంథకర్త - శ్రీయుత కర్లపాలెం కృష్ణారావుగారు

గంజాం జిల్లా బరంపురంలో పూజీపెద్దివారి వీధియందున్న జేనుచక్క (గంధమాలాధిపతులకు శ్రీయుత భాగముల సరసింపాకర్మగారిచే గ్రంథముల 80-వ గ్రంథముగా నిడి ప్రకటింపబడినది. కథానాయకుడు కృష్ణమూర్తియను యువకుడు తన మేనమామ యింటనే నివసించుచు చదువుకొనుచుండును. కథానాయక కృష్ణమూర్తి మేనమామయగు వాసుదేవుగారి కుమార్తెయొక విరంతువునగు రాధ - వీరపురుషుల కరస్పరాసరాగబద్ధులైయిండ్ల కృష్ణమూర్తి కలిదండ్రులంపు మేనమామ యొనుగూడ పూర్వార్థకరాయలు లగుటచే కృష్ణమూర్తి సమ్మతించుకొనును. కారదయను మరయొక బాలిక సతనికి వివాహముచేయుదురు. వివాహసంతోషముగూడ రాధాకృష్ణముల పరిత్ర (శ్రీమంధ మించుకయను సడలడు. రాధ కుష్టుగుళులు నశింప క క క వి త్ర భా వ ము తో కృష్ణుని ప్రేమించుట తో శ్రీ కృష్ణుని కుమారుడును నాగి రువురును ప్రేమాశ్రమాగములను గావించుకొందురు. రాధ కలిదండ్రులకుగూడ కావించును విశిష్టమును. కారద కాపురమునకు వచ్చినవీమ్ములగూడ కృష్ణమూర్తి మేనమామ యింటనే యుండును. ఇందు విశ్రద్ధాపూర్వకరదండ్రుల వ్యూహం దగుట, వేళ్ళయగు దుర్గ విరాగియై పద్మరక్తయై సంఘసంస్కరణమునకు గడంగునుట. మున్నగు చిత్రసంఘటనలు చాల కలవు. కారదకు ప్రబలమగు వ్యాధి కలిగినపుడు దుర్గ ఆ వ్యాధిని కుదుర్చును. వీమ్ముల కారద ఆమోదముతో కృష్ణుడు రాధనుగూడ వివాహము చేసుకొనును. ఇందు చాల చిత్రపటములు కలవు. త్రైలి కడులలితము. ఇందు 160 పేజీలును 88 ప్రకరణములును కలవు. నెల చందాదారులకు ఒకరూపాయి. ఇతరులకు రు 1-8-0. వలయువారు జేనుచక్క గ్రంథమాలవారికి, బరంపురం వ్రాయవలెను.

ఉత్తమ వంచకుడు

ఒక స్వతంత్రవాటిక, లేక ప్రవాసనము
గ్రంథకర్త-శ్రీయుత కాశీసోమయాజుల సుందర రామమూర్తిగారు ఎమ్. ఏ.

ఇది జేనుచక్క గ్రంథమాల కనుబంధముగా ప్రకటింపబడినది. ఇందలి కథ నామాలగా యిందలొప్పిలకు ముడియవ్వలు తెలుపుచుండునట్టిదయినను గ్రంథకర్త విద్యాధికుడును మేధావి యొక్క న గుట చే దాని కి నూతన కళను కల్పించి చాల అర్థకముగా నివరించెను. ఇది ప్రవాస మగుటచే వ్యవహారిక భాషతో వ్రాయబడుటయే యొప్పిదముగానున్నది. ఇందు అందరికములకలవు. 19 కంఠములున్నవి. గ్రంథకర్త శ్రీ విజయనగరము మహారాజావారి కాలలలో నుపాధ్యాయులుగానున్నాడు. ఇది జేనుచక్క గ్రంథమాల చందాదారుల దురితముగనియ్యబడును. ఇతరులకు రు 0-10-0. ఇది గ్రంథకర్తచే మొదట కాధ్యక్షావళి వ్రాయబడినది. దానిని శ్రీ మహారాజావారి చదివి సంతోషించిరి. సమంజసమని తన తిమ్మిటచే గ్రంథకర్త దీని కాంగ్రహణగూడ వ్రాసెను. ఇది చోస్వరక ప్రధానమైన శాటకమని గ్రంథకర్త వ్రాసెను. లక్షాధికులట్టి యిది శాటకమనబడుట కర్తమైయుండినను ప్రవాసన మగుటయే సమంజసముగనుండును. ఇందు పాటలు పోవుచుండులేకుండుట మరొక శ్లాఘనీయము. వలయువారు బరంపురమునందలి జేనుచక్క గ్రంథమాలవారికి వ్రాయవలెను.

Dr. MATAMESWARA ROW
Physician & Surgeon. Asthma Specialist.
బెజవాడ పురమున శివాలయంవీధిలో గౌరవ నీయులైన శేకువారి మేడమీద పాతపొలినుస్వేదన వద్ద డాక్టరు మరమేశ్వర రావుగారు

180 అను బొంబాయి విద్యావంతులు జ్ఞానధారయమును తెలిసిరి. వీరు ఉబ్బసము “Asthma” దగ్గ వ్యాధులయందు బహునిపుణ్యము గలిగి ప్రత్యేక చికిత్సలను గాగరంటిగా వాగుచేయుదురు. శీత్రవిశ్చయము చేయుదురు. మేహవ్యాధులకు చికిత్సయు “Venereals” అనగా శ్రీపురుషులకు శుభసంబంధమైన వ్యాధులను గాగరంటిగా వాగుచేయుచు న్నారు. ఈ వ్యాధులను బహురహస్యముగా చేయుచున్నారు. వీరు శస్త్రవైద్యమును చేయుదురు. శ్రీప్రసన వైద్యమును చేయుదురు. విద్యార్థులకు పరవమైన చికిత్సయు చేయుదురు. మరల... పేదలకు ఉచితముగా జ్ఞానధారయల ఇవ్వబడుట.

ముకుందలాలు సర్కారు

రాజద్రోహపు కేసు

ట్రాన్సుఫరు ఫిటింగను కొట్టివేయబడెను
రాజద్రోహపు కేసుకుండి ముకుందలాలు సర్కారు
గారిపై లేబడిన కేసు నిరుదిశాపల్లి మేజిస్ట్రేటుకోర్టు నుండి
ట్రాన్సుఫరు చేయబడుటకు హైకోర్టులో దాఖలు చేయబడిన
దరఖాస్తుపైని హైకోర్టు వ్యాయమాన్ రియగు జస్టిసు ఆడర్టు
గారు తీర్పుచెప్పును దరఖాస్తును కొట్టివేయుటకు యాక్రొంది
కారణమును తెలిపిరి:— నేరమునపై లేబడిన మరయొక కేసు ఆ
గు కుట్రకేసును నెవన్సువిచారణకు వెట్టుటలో నిరుదిశాపల్లి
మేజిస్ట్రేటు నేరముని రాజద్రోహపు కేసుకు సంబంధించిన యొ
వ వ్యాసమును విచారించి యుండినంత మాత్రమున హైరాజద్రో
హపు కేసును తాను వక్షపాకబుదితో విచారించునను భయము
నేరముల కందవలసిన యవసరములేదు. నేరమున కట్టిభయ
ముండినచో తాను చాల కాలము క్రిందట నే యొ
దరఖాస్తును నావింపవలసి యుండెను. నేరముని భయము
నిరాధారముయ్యున్నది. కాబట్టి యాదరఖాస్తును కొట్టివేయ
చున్నాను.

గోస్వామిగారిపై కేసు

సిన్డావర్ధుని కుమార్తెపై యనుమానము

భర్త 1½ లక్షలు నష్టపరిహారము గోరట

కలకత్తా, ఫిబ్ర, 19:— నాగేంద్రనాథుని ప్రకారం నా
విష్టకు మునిసిపలు మేజిస్ట్రేటు కలకత్తా హైకోర్టులో తన భా
గ్యయగ్రహారములగు పై పై వివాహవంధ్యుడేయగోరును అర్చి
దాఖలుచేసెను. ఆమె తలసీదరణ గోస్వామిగారితో (జమీం
దారు భారతభాషనవభ్యుత్త) కృత్రిమరీచెనని కారణము నూ
చించెను. క్రితవి గోమాలాగారు సిన్డావర్ధుని కుమార్తె.
అర్చి దారు చెందెను. కలివావంధ్యుడేయి దూ 1½ లక్షల నష్టపరిహార
ము గోరెను. (అ. ప్ర.)

ప్రజారక్షణచట్టము తిరిగివచ్చుట

జిన్నాగారు డిల్లీవీడుట

దిల్లీ, ఫిబ్రవరి, 20:— ఎం. ఎ. జిన్నాగారి భార్య ప్రాజా
పాయస్థి యందున్నదని తెలిపాడు నా వర్తమచ్చుటచే 20 కేడి
ఉదయము బొంబాయి వెడలవచ్చారు. నేనుదయము భారత
భాషనవభ్యుత్త గో. క్రితానుగరు ప్రజారక్షణచట్టముపై నెల
క్షుకవిటి సేవకను ప్రవేశపెట్టిరి. (అ. ప్ర.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

కార్యనిర్వాహక సభ

1929 సం॥ ౪వ నాటికి 4 వ తేదీన బెజవాడలో దుర్గా
విలాసమందు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు మహాత్ముని ఆంధ్రదేశ
క సంచార కార్యక్రమమును ఏర్పాటు చేయుటకు సభ జరు
గును. కాన ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములవారు వారిని ఆ
హ్వానించుటకు వారి జిల్లానుండి ముఖ్యమైన నలుగురు ప్రతినిధు
లను కంపలించుటకు కోరుచున్నాను. ఆసమయముననే ఆంధ్ర
రాష్ట్ర కార్య నిర్వాహకసభసభాదా జరుగును.

20-2-29 } కా॥ నాగేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.
మదరాసు. } ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము,

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు

(జిల్లా) ప్రకటన

1929 నాటి, ఏప్రిలు, పరీక్షలు యీ దిగువ వివరింప
బడిన ప్రకారము జరుగును:— నూర్పి, 18, సోమవారం-ఇంట
ర్మిడియేటు 1-వ భాగము, ఓరియంటలు టైటిలు ప్రారంభ
పరీక్ష.

నూర్పి, 20, బుధవారము - ఉభయ భాషా ప్రవీణ ప్రా
రంభపరీక్ష (పార్టు (బి) ప్రావిడెను లేక ఓర్డరు.)

నూర్పి, 21, గురువారం - ఇంటర్మిడియేటు 2-వ భా
గము.

నూర్పి, 22, శుక్రవారం- ఓరియంటలు టైటిలు అంత్య
పరీక్ష.

ఏప్రిలు, 8, బుధవారం-వి. ఏ. 1-వ భాగము.

ఏప్రిలు, 8, సోమవారం-వి. ఏ. 2-వ భాగము, వి.
అంత్య.

బహుమానము రు. 500.

తంజివిలాసం "గుల్ బహార్" మద్రాసు

గుల్ బహార్ తలనూనె రిజిస్టర్డ్

అర్చులారా, గుల్ బహార్ తలనూనె నువ్వయోగిం
చిన వెంటనే, కళ్లకు చులువజేయును, మెదడునకు
కత్తిని గలిగించి వెంట్రుకలకు పొడుగుగాను, నలుపు
గాను పెరుగుగల్గొనవచ్చును. వెంట్రుకలకు చాలి
పోకుండునట్లుగా వెంట్రుక వుదల్లకు గట్టిపరచును.
శేతును చంపును. కంటిదృష్టిని అభివృద్ధిపరచును.
ఇందులో మంచినువాసన గలదు. ఉత్తయోగించిన
చారి మనస్సు కంజంకచేసి పుష్పములతో నింపి
యొన్నట్లునిండును. దీని నువాసన ఉత్తయోగించిన
దాడి వారమురోజులవరకు నుండును. ప్లాన నెయిన
ర్చిన పిమ్మటను కూడ యింకను సగము నువాసన
నిలిచియుండును. ఇండియాలో తయారగుచున్న
నువాసన తలనూనె లన్నిటికిని రాజావంటిది.

యోగ్యతా వ్రతములు

తిక్కనల్లి క్షే.టి వ్రతము 27-4-1928

గుల్ బహార్ తలనూనె నువ్వయోగింపు దీని
ప్రాత్రయటరు కోరికమీద నాన్నే హితుల నడిగిరిని.
అది నాణ్యమైనదనియె నాకు రిపోర్టు చేయింపును.

డాక్టర్ సి. న. లెఖా

కాన్సిల్ మద్రాసు కార్పొరేషన్.

టాబ్ మల్ హుస్సేన్ అత్తరువ్యాపారులు, ఎలిస్
కోడ్డు మాటుకోడ్డు ముద్రాను, వారివద్దనుండి నేనొక
గుల్ బహార్ తలనూనె సీసా నొకటి కొంటిని. ఉత్త
యోగించి చూడగా మెదడునకు, చురుదనమును గలి
గించి చూడగా నుండెను. చూపుటకుం దమ్ములను
యితర తలనూనెలకంటె అన్ని విధముల సర్వోత్కృష్ట
మైన దని తెలుపగలను. ఏ. బాసీల్,

ఎక్స్ నెజా డిపార్టుమెంటు 14-9-27.

టాబ్ మల్ హుస్సేన్, అత్తరువ్యాపారి ఎలిస్ కోడ్డుమాటుకోడ్డు మద్రాసు, వారివద్ద నొక గుల్ బహార్
తలనూనె సీసా నొకటి కొంటిని. నేను యిదివరలో బహుదనండు పొందగలిగినతల నువ్వయి టికంట్ కేవలము
నెంట్లకుల కాగుగా నభివృద్ధి పరచును. డి. డెరామ్, పాపాఫీసుల ఇన్స్ పెక్టురు మద్రాసు 15-11-1927.

గుల్ బహార్ తలనూనె 2 బోన్సుల సీసా 1 కి 0-14-0
డిబ్ 1 డబ్బు 2-8-0
డిబ్ 2 డబ్బు 9-0-0

ఫరలు } టాబ్ మల్ హుస్సేన్, అత్తరువ్యాపారులు,
ఎలిస్ కోడ్డు, మాటుకోడ్డు, మద్రాసు.

సీతాఫలములు-వేరు సెనగలు

తినవలసిన వర్ధతి

సీతాఫలములను తినినచో జబ్బుచేయునని చాలమంది
భయపడుచుండుదురు. అది నిరాధారము. సీతాఫలములను భోజ
నము చేసినవెంటనే తినవలెను. తినిన వెంటనే పెద్దగాను
నిండానీళ్లు త్రాగవలెను. పండ్లు తినినపిమ్మట కనీసము యాడు
గంటలలోగా మరచిని తినగూడదు. ఇతరవేళలలో సీతాఫల
ములను తినగోరినచో, భోజనము చేసిన వెంటనే తినినచో
యెట్టివాధయును కలుగదు. అటులగానిచో భోజనాంతరము
మాడుగంటలలోగా సీతాఫలములను తినగూడదు. సీతాఫలము
లను తినిన వెంటనే బాగుగా నీళ్లు త్రాగవలెను. సీతాఫలము
లను తినిన పిమ్మట మరల మాడుగంటలలోగా యెవయియును
తినగూడదు. మాడుంటుండునను మేము నలుగురము మాత్రమే
యూన్నాము. 104 వందల మేము నలుగురమును నాలుగు
రోజులలో తింటిమి. చేరి 26 వందల 4 రోజులలో తింటిమి.
ఒకరోజుకు ఒకమనిషి 6 వందల వరకు తింటిమి. మాకెట్టి
జబ్బును చేయలేదు. నేను బదాయుకోరుకు యీసంగతి వ్రాయ
లేదు. మంచి ఆరోగ్యకరములను రుచికరములను నను నీవంద
వి వయము న చాల మంది కి గలదు ర భి
ప్రాయమును తొలగించుటకే వ్రాసితిని.

వేరు సెనగలు

నేను వేరు సెనగయలను బానిసలో వేసి నెచ్చుచేసెదను.
తరువాత పైపాటును అనగా గుల్లనుమాత్రము తీసెదను నాని
లోకలనుండు యెర్రపొరను తీసివేసెను. ఆయెర్రపొరతోనే
తిందును. వేరు సెనగ గింజలను తినవచ్చును చెల్ల నుతో కలిపియే
తిందును. బాగుగా నవిలితినవలెను. విస్తారముగా తినగూడదు.
తినిన వెంటనే నీళ్లు త్రాగగూడదని యెర్రు వ్రాసిరి.

(నండేటెమ్మ)

ఆరోగ్యప్రకాశిక

సంపాదకులు—ది ఆనరబులు డాక్టరు యు.

రామారావు డాక్టరు. యు. కృష్ణారావు

ఎం. బి. బి. ఎస్. గారు 323 తంజుసెట్టి వీధి,

బార్నిటపును, మదరాసు

సర్వ జనులకును అత్యంతోపయోగకరమగు నదియును
మిక్కిలి తక్కువ ధందాచేయు కలదియును నెద్యకాస్త్రకొనిదు
లచే వ్రాయబడెడు ఆయుర్వ్యాసములతో కూడినదియును
అతిసులభమైన తేలికయగు మాటలలో వ్రాయబడునట్టిది
యును ఆరోగ్య పారికుద్ధ్య సంబంధములగు విషయములతో నిం
డినట్టిదియునగు నీ సచిత్రాంధ్రమాసకర్త్రాశాలన సంపుటము
10 వ సంచిక 1929 ఫిబ్రవరినెంతో వెలువడినది. ముఖ్యత్ర
మునదితీరము, బృందావన సమీపమున భగవత్పూర్ణమున,
ఇందు 181 వ పేజీ మొదలు 200 పేజీవరకును కలవు. బ్రహ్మ
చర్యము, నవ్యుట, పెన్సు, చెవుకోపాటు, కళ్లకుంజె, ఆలిపు
ఆయులు, క్రేటెటు, భోజనములు, గాయములు నిలపివలు, వీర్
దీక్షితులు తమసౌకల్యము నమలుట- యక్షవ్యాధి- అను 18వ
యములను గూర్చిన వ్యాసము తిందు కలవు. ముఖ్యత్రము
ప్రతిసారియును చూర్చుచుండును. వ్యాసములకు సంబంధిం
చిన చిత్రములు మధ్య మధ్య ముద్రింపబడుచుండును. సాలవం
దా 12 పంచికలకును రు 1-8-0 మాత్రమే.

మాదీఫల రసాయనము

సర్వ వైత్యములకు సంచది వంటిది. గర్భిణీ
శ్రీలకు చాల మంచిది. నోట నీచూరుట, వికా
రము, గుండెలలో మంట, తల తిరుగుట, ఇత్యాది
గుణములను బోగొటును. వెల బుడ్డి 1 కి 1-8-0.

6

ఆర్ధరసాయనశాల,

కెన్ నె. నె. 3708

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సామ్యు వనూలు చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 586 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ షాప్ వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అట్లేగి జూన్ సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లుగా వ్రాసి వ్రాతలు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కళవాద	24-0-0
" ఆరమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-7-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
చారపత్రిక "	1-4-0	పాఠపంచికలు పంచిక 1-8	1-0-0

పంచికల సంపుటకు రిటాలభిద్యులు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకావ్య విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితముగు చున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కళవాద	6-0-0
ఆరమాసపత్రికచందా "	3-9-0	"	3-0-0
దినపత్రిక "	0-12-0	"	0-10-0

భారతి వెనకటి పాలుగు పంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వరకు) క్యాబిన్ లెండు విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి. ఒక్కొక్క పంపుటకు (రెండు భాగాలు) రూ. 6-0-0. బి. పి. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:— నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

586, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

నెహ్రూనివేదిక ఆంధ్రానువాదము ఇప్పుడే వెలువడినది

ఇట్టి యుత్తమ రాజకీయ గ్రంథ మిదివరలో వెలువడియుండలేదు. రాజ్యాంగవిధాన మును తెలిసికొనకొరు ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను.

శైలి సులభము

కొలది ప్రతులుమాత్రమే పుగిలియన్నవి.

వలయువారు వెల 1-0-0 మాత్రమే తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

శతకముంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకినందన, ఓంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు వది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, అయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులముగు వీరికయునుగలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాబిన్ లెండు చేసిన సంపుటము వెల రు. ౧ ౮ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలాపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—

నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

586, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

మైనారు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్ 4767

జంతుజాలము సప్లయ్ వారము నిర్వహించు సంస్థ.

హెడ్ ఆఫీసు:— బెంగళూరు బనవన్ గుడి

యండియా యిందు రెటబు యాక్రింద కనుపరచినచోట్ల ఏ కన్సిల్లు కలవు. రైతులుగాని తదితరులుగాని వివరములు గోడ పారు వ్రాసిన బడయగలరు.

ప్రశస్తి త్తరములకు తగు శ్రద్ధ వహించి వెంటనే పదు త్తరము లివ్వబడును. ఒకవారు పరిశీలించి చూడగోరెదము.

అనుబంధము	వెల్లూరు	కొచ్చ (కామారు), రాణిపేట
జంతువులము (గంజాం)	కొట్టాయం (కేరవానూరు)	తంజావూరు
మంచలిపట్నం (కృష్ణాజిల్లా)	కలకత్తా	మర్కరా (కూర్నూ), విరుధానగర్
జిర్కానాథ్ (అస్సాం)	సంజ్యాల (కర్నూలుజిల్లా)	విజయనగరం

ఇవలొకరెక్కడనుండిగ పనిచేయుటకు కత్తిపంతులైనవారు కావలెను. వీరిమీదగాని కమిషన్ గాని యివ్వబడును.

Price Anna 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
MADRAS & BOMBAY.

అమృతాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధా వధముల జాబితా

	రు.ఆ
1. జీర్ణసాయనము మాత్రము అజీర్ణమునకు	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8	0-16
4. అమృతాంజనము సీసా 1-8	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-8	0-10
6. తామర తైలము, తామర, తీటకు	0-8
7. కలరా మాత్రము, వాంతి భేదములకు	0-0
8. లేలముందు, లేలుకాటుకు సీసా 1-8	0-8
9. దంతశూలహరి, పండ్లపోటుకు	0-2
10. కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జిచీదలకు డబ్బి 1-8	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశుపగుళ్లకు	0-8
13. కేలకు మందు సీసా 1-8	0-4
14. చందన అత్తరు 1 బెన్ను	2-8
15. కుష్టుకు తైలము, డబ్బి 1-8	0-0
16. దంతచూర్ణము, పండ్లతోముటకు	0-2
17. గుఖభోగిమాత్రము	1-0
18. గుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమహరి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
20. మోహిని తైలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-8	0-6
22. గ్రహణిమాత్రము డబ్బి 1-8	0-8
23. జాలాది మాత్రము, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారమాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. పెగకు వ్రావకము సీసా 1-8	1-0
26. కథహరి, శిశుకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కథహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బినములకు డబ్బి 1-8	0-8
28. గుండరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-8	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రము, తలనొప్పులకు	0-12
30. సేతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బినమునకు మందు	2-0
32. కుంకమపువ్వు రు 1-8	8-0
33. కచ్చకర్పూరం రు 1-8	8-0
34. కస్తూరి	8-8
35. జాన్న రు 1-8	8-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబయి — మదరాసు

ప్రకటన (2048)

కోగులు స్వయంజగ పట్టిగాని, బాలులవ్యాధిగాని రోగములములను తెలుపుట చేసినచో రోగవ్యధానము తుమ్ముకొనలసిన మందు, తద్దయు, వగైరాలు వివరముగ తుదితముగ వ్రాసి. తిలకముగా. (నెం ౧) కాకత మ్రొక్క కృష్ణమూర్తి కావ్య, బెజవాడ.